

Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 6.27, 17.26, 10.59;
Віцебск — 6.20, 17.12, 10.52;
Магілёў — 6.16, 17.16, 11.00;
Гомель — 6.13, 17.12, 10.59;
Гродна — 6.44, 17.39, 10.59;
Брэст — 6.41, 17.44, 11.03.

Першая квадра 3 кастрычніка

Савацел, Калістрата, Марка, Арыстарха, Ігната.

РОЗГАДАС РОЗГАДАС РОЗГАДАС

БЕНЗИНАВАЯ ПЛАНКА ЦЭН ПАДСКОЧЫЛА У ЧАРГОВЫ РАЗ

Кіламетрыя аўтамабільных хвастаў на подступах да аўтазаправачных станцый ужо звыкла ўпісалася ў пейзаж любімага горада. Бензінавая «магнаты» Мазырскі і Наваполацкі нафтаперапрацоўчыя заводы б'юць трыюгу з прычыны скарачэння паставак нафты з Расіі адразу на 40 працэнтаў. Так што пытанне аб хуткім насычэнні беларускага рынку нафтапрадуктамі пакуль што нават і не ставіцца.

Так, існаваўшы да сёняшняга моманту кошт бензіна ў 6—7 рублёў, на фоне цэн у іншых рэгіёнах СНД, не пакідаў ніякіх ілюзій на будучае.

І вось — новыя цэны. З гэтага часу (дакладней — з учарашняга дня) кошт аднаго літра бензіну АІ-76 склаў 15 рублёў, АІ-93 — 17 рублёў 50 капеек. Ігнаруючы ўсялякія законы разумення сэнсу, падскочыла на неадсягальную вышыню яго камерцыйны курс — 70 рублёў за літр (прынамсі, такую інфармацыю мы атрымалі на аўтазаправачнай «Зялёнай Лугі»). Нам жа ў сваю чаргу прыходзіцца толькі экалагічна — у тым сэнсе, што літаральна учора выстулілі на старонках «Звязды» начальнік упраўлення рэсурсаў, балансу, аптэвара гандлю і паставак нафтапрадуктаў М. Рамашка іні словам не абмякнуў наокама маючага адбыцця падарожжя. Напэўна, зноў-такі быў не ў курсе, у што, дарчы, верыцца з цяжкасцю. У

выніку — чарговы «варфамееўскі» натоўп як на пад'ездах да аўтазаправак, так і на іх тэрыторыі. Напрыклад, учора на тым жа «Зялёным Лугу» да 12 гадзін дня не было выдалена ніводнаго кроплі бензіну — першыя, не ведалі новых цэн, а па-другое, як заўсёды — чакалі рэзінораў, якія, мяркуючы па ўсім, не вельмі і спецыялізі. Нягледзячы на гэтае ўвядзенне, што ў гэты час рабілася ў радыусе кіламетраў вакол «аб'екта».

На запраўцы па вуліцы Маскоўскай сітуацыя ў гэтым сэнсе была больш аптымістичнай. Як ні дзіўна, але сюды інфармацыя пра падарожжы прыйшла ўжо зранку і толькі лімітаванне ў 20 літраў азіроўвалі настрой нават больш, чым падарожжы. Праўда, хутка прыватнікаў пачалі запраўляць толькі па нейкіх загадкавых спісах. Я паспрабаваў высветліць іх прыроду, але канчаткова забытаўся. Адзінае, што зразумела, дык гэта тое, што, каб трапіць у спіс, арганізацыя — і толькі яна — павінна рабіць штомесячны ўнёсак каля 5 тысяч рублёў, пры гэтым купляючы яшчэ і звычайныя талоны. Так сказана, плата ўсяго толькі за гарантыю заўсёды быць у плаваўнай баса. І на фоне гэтага перабойнага — абсалютнага спакой і мінімум таўкаты вакол валютных бензакалонаў. Сціплая цана ў 80 цэнтаў за літр пакуль што не збірае кіламетровых чаргаў.

Ігар КАРНЕЙ.

ІАГОТЫ ЗА ТАЛЕНАВІТАСЦЬ

Дзесяці працэнтаў мінімальнай зарплаты — такой цпер у Маладзечна будзе плата за навучанне ў дзіцячых школах мастацтва.

А вось тым бацькі, чые дзеці выбіраюць цымбалы, дукі, дыяна і ударныя інструменты, плаціць будучы на 25 працэнтаў менш. Бесплатна будзе навучанне ў школах выхавання дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў і сірот, якіх знаходзяцца пад апекай. У асобных выпадках рашэннем мясцовых улад часткова ці поўнасю будучы выхаванцы ад аплаты асабліва таленавітых навучцы, а таксама дзеці з малазабеспечаных сем'яў — не больш, чым на навучальны год.

Вольга КАЖАМЯКІНА, (РІД).

УСЕ ГАРАЧЭЙ...

Мінскі гарвыканком даволі ўправе БНФ і дамакратычным партыям краіны правесці напярэдадні адкрыцця сесіі Вярхоўнага Савета — 18 кастрычніка ў 14 гадзін на плошчы Назаляжэнскай мітынгу-сустрачы з дэпутатамі апазіцыі на тэму: «Рэфармацыя — мірнае выйсце з крызісу».

Зміцер ЖДАНЮК,
што ўПААА з КАЛЕС

Начальнік кабінета прафілактыкі медыцынскіх праблем Чарэньскі РАУС у пары з інспектарам ДПС выехаў ноччу ў рай на зладзеў і гравіжнік і... згубіў іштател. Адбылося гэта на прычыме ўжывання спіртаго.

Сяргей ПАУЛАУ, (РІД).

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь АБ ПАРАДКУ ПЕРАРАЗЛІКУ ПЕНСІЙ І КАРЭКЦІЮ ЗАРАБОТКУ, ЯКІ ВІЗНАЧАЕЦЦА ПРЫ НАЗНАЧЭННІ ПЕНСІЙ

У істах выканання пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 17 красавіка 1992 г. «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні» Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь пастаўляе:

1. Зацвердзіць прыкладнае палажэнне аб парадку пераразліку пэнсій і карэкціроўкі заробатку, які вызначаецца пры назначэнні пэнсій.

2. Устанавіць, што пэнсіі па інваліднасці ваеннаслужачым тэрміновай службы і пэнсіі з выкладку страты кар'ерыя членам іх сем'яў вызначаюцца з прымяненнем зацверджанага гэтай пастановы палажэння.

3. Дзяржкамстату прадставіць Міністэрству сацыяльнага забеспячэння:

Не пазней 20 лістапада 1992 г. паказчыкі сярэднямесячнай заробатнай платы

рабочых і служачых у рэспубліцы за перыяд з 1950 па 1990 год — па гадах, а за перыяд з 1 студзеня 1992 г. па 1 кастрычніка 1992 г. — па кварталы і паўгады. Не пазней 22 студзеня 1993 г. паказчыкі сярэднямесячнай заробатнай платы рабочых і служачых за IV квартал 1992 г.

4. Устанавіць, што пераразлік пэнсій, назначаных да 1 студзеня 1950 г. робіцца з заробатку, з якога вызначана пэнсія, падлічанага на індэкс росту сярэднямесячнай заробатнай платы ў рэспубліцы за перыяд, што мінуў з 1950 года.

5. Дзяржкамстату сумесна з Міністэрствам сацыяльнага забеспячэння да 1

снежня 1992 г. апублікаваць у рэспубліканскім друку індэкс росту сярэднямесячнай заробатнай платы рабочых і служачых у 1950 па 1990 год уключна ў адносінах да сярэднямесячнай заробатнай платы рабочых і служачых за III квартал 1992 г.

6. Дзяржкамстату пачынаючы са студзеня 1993 г. штомесячна не пазней 22 числа публікаваць у рэспубліканскім друку звесткі аб сярэдняй заробатнай плаце рабочых і служачых за папярэдні месяц.

7. Міністэрству сацыяльнага забеспячэння да 20 кастрычніка 1992 г. зацвердзіць форму даведкі аб заробатку для назначэння пэнсій.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЛІКО.

7 кастрычніка 1992 г.
г. Мінск.

НАТО-біс ці

Варшаўскі Дагавор-2?

Польская ваенная дактрына зарэнтавана на Захад. Канчаткова ж мэта гэтай палітыкі — уступленне ў НАТО. Аб гэтым заявіў у Варшаве міністр абароны Польшчы.

Не сакрэт, што наша заходняя сусека — моцная ў ваенных адносінах дзяржава — а мабільнымі, сучаснымі сіламі, моцным ваенна-марскім флотам, авіяцыяй. Але гэтага, аказваецца, яшчэ недастаткова, каб быць прынятай у рады Пэўнаацэантычнага саюза. Патрэбны час і дакладна вызначаная ваенная дактрына.

Першым крокам у гэтым напрамку стала прапанова аб стварэнні абарончага саюза НАТО-біс. У яго, на думку польскай вайскавой верхушкі (ці толькі?), акрамя іх краіны, змогуць увайсці дзяржавы Балтыі, Беларусь, Украіна, Чэхія і Славакія, некалькі рэспублік Югаславіі.

З Расіі яркуюцца падпісанне асобнага ваеннага пагаднення. Ніякіх афіцыйных водгукаў на гэтую заяву яшчэ не паступала. Маўчыць пакуль што і Міністэрства абароны Беларусі. Трэба думаць, яшчэ не забыта Дэкларцыя аб дзяржаўным суверэнітэце рэспублікі, адным з галоўных пунктаў якой з'яўляецца абвешчэнне Беларусі нейтральнай дзяржавай — па-за ўсялякімі ваеннымі саюзамі.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

МІНІСТЭРСТВА АБОРОНЫ: ШЛЯХ ДА БЕЛАРУСКАСЦІ

Кожную пятніцу збіраюцца афіцэры апарату ваеннага ведамства на заняткі па вывучэнню беларускай мовы. Для гэтага абсталяваны лінгвафонны кабінет, набыты падручнікі, слоўнікі, розныя дапаможнікі.

Адпаведна вучоба разгортваецца і ў ваенскіх часцях. У новым годзе ў роту, батэрэю, бібліятэкі будучы паступаць беларускамоўныя перыядычныя выданні з цэнтралізаванай падпіскі. З улікам праграмы, прынятай калегіяй Міністэрства 20 чэрвеня блугучага года, перавыстаўлена работа культурных устаноў ваенскіх гарнізонаў. Асноўным напрамкам дзейнасці стала прапаганда традыцый беларускага народа, развіццё нацыянальнай культуры.

Шлях да беларускасці ў

Уладзімір РУДЭНКА.

ФОТАРОВДУМ

«ЗВЯЗДА»-93

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ: ПАЛІТЫЧНЫ БАРОМЕТР ПРАДКАЗВАЕ НЕПАГАДЗЬ

Наступны год, магчыма, стане самым вялікім выпрабаваннем для маладой беларускай дзяржавы. Вір эканамічнага крызісу, які ўсё глыбей зацягвае Беларусь услед за партызанамі да СНД, з якімі мы звязаны, як альпіністы, — вяртавальнымі і адначасова пагібельнымі канатамі, — гэты вір, напэўна, апусціць планку жыццёвага ўзроўню да крытычнай рысы. У гэтых умовах палітычныя партыі і рухі, колькасць якіх пастаянна расце і будзе павялічвацца, — адчуваючы кітасць сітуацыі і рэальнасць хуткіх змен на палітычным Алімпе, — з новай сілай пачнуць баталі за ўладу. Хутчэй за ўсё, у будучым годзе нас чакаюць дэмакратычныя парламенцкія выбары, новая мітынгавая хваля крайніх сіл і, вельмі хацелася б памыліцца ў пранозе, — актыўная праца рабочага руху.

Ніякіх палітычных і эканамічных становішча большасці блізкаўсёму не саможным лепшым чынам аб'явіцца на нашых адносінах з імі. Знешняя палітыка Беларусі ў будучым годзе вымушана будзе карэктаваць ранейшыя арменіі, і — не выключана — пераглядаць прыярытэты.

Бадай, не будзе перабольшаннем сказаць, што ў выніку ўсіх палітычных пераўтварэнняў Беларусі ў наступным годзе будзе каардынальна адрознівацца ад Беларусі сёняшняй і учарашняй. Новы парламент, які мы выбіраем па новым законе, наўрад ці захоча захаваць, пераемяніць курс свой, мякка кажучы, не надта дэмакратычна выбранага аморфнага лаярэдыка (незалежна ад таго, хто пераможа на во-

вых выбарах). Новы фрад у крызіснай эканамічнай сітуацыі будзе прадпрымаць новыя канвульсіі, часта нефектыўныя спробы стабілізаваць становішча. На гарызонце пачаецца фігура магчымага перахода ў історыю Беларусі прызлата — на моцную ўладу кога будучы развіццё многія з тых, хто стаіміся ад бязладдзя і бязуладдзя.

Не сумняваюся: вы стаміцеся вырабляць са сваіх паштовых скрынак перадавыбарныя лістоўкі; красамоўныя кандыдаты на ўтэльныя парламенцкія креслы; вас будзе раздзяляць выгляд залатаных партызані прэзідэнтаў на месца звышасіянацый сцен і агародж; вы а раўнадушным выглядам будзеце праходзіць міма трыбун на плошчах, над аднымі з якіх лунаюць чарковыя флага і партызныя Леніна, над другімі — чорна-жоўта-белыя харугвы і лікі апошняга імперскага самадзяржжа; вы тут жа будзеце перакрываць канал тэлевізара, каб убачыць на экране абрыліны выгляд парламента.

І тым не менш, калі вы лічыце страцілі канчаткова надзею на тое, што будучыня Бацькаўшчыны хоць у самай назначнай ступені, — але залежыць ад кожнага з нас, — было б лепш, каб вы маглі адрозніваць шчырасць ад дэмагогіі, самадла насіць ад дуршніцы, праду ад хлусі.

Мы не збіраемся перапаўняць свае старонкі справаздачамі з сесій, «аэдаў», канферэнцый, не будзем навазліва прапаноўваць вам грувасткія палітычныя платформы і дэкларацыі. Мы хочам, каб вы мелі магчымасць аператыўна і дакладна арыентавацца ў срод нашай

СЕННЯ У «БЕЛАРУШЧЫНЕ»

● Пра Магілёў — «Брэсцкую крэпасць» на нашым тапанімічным фронце.

● Ці ўсе Ленінскія праспекты стануць праспектамі Скарыны!

● Іванова ці Янава! Спаўгарад ці Прапойскі — пра гэта і іншае ідзе гаворка ў інтэрв'ю Леаніда Лыча.

(Беларушчыну вы знойдзеце на 3-й старонцы).

Ва ўсе часы сярэднявечства былі неабыхавы для лёсу «героі» свайго часу». Але аналіз свецкай хронікі з трэскай рушацца пасля непазбежнага заката чарговай «эры» альбо выхаду былога куніра на заслужаны адпачынак. Так і ў нашым выпадку. У свой час проста не было ўявіць футбольны клуб «Дынама» (Мінск) без таленавітага іграка Лядаса Румбуса. Чым ён займаўся пасля свайго раптоўнага знікнення з поля? Мы ўзяліся выправіць гэты інфармацыйны вакуум артыкулам «Чалавек ацэньваючы не па нацыянальнасці, а па ўчынках».

(3 старонка).

Трэці (пасля «ТАРАСА НА ПАРНАСЕ» і «СКАЗА ЛЫСЮ» «ТАРУ») ПРА ТВОР — САТЫРЫЧНАЯ ПАЗМА ПРА СУЧАСНАСЦЬ «АЧМУРЭННЕ».

(Першую публікацыю пазмы чытайце на 4-й і 5-й старонках).

Гэта быў нечы недарачны жарт. Аб'ява прапаноўвала абмен, але каб сапраўды ўсё было так, ці знойдзецца нехта, хто памядаў бы памяншэнне месца з гэтым жабранком?

Напэўна, ён зайздросціць адлапаючым у вырай птушчым. Праз колькі дзён іны будучы ў далёкіх краях, пад ціплым небам. Пра тое цёплае неба таі часта думаеш на халодных наменных прыступках...

Але чаму гэты вольны птушні вясной вяртаецца дадому? Што кіліца іх на прамёрзлую, абдзеленую зямлю?

Вядома, гэта быў чыйсьці недарачны жарт. Радзіму не памяняеш, бо ніякі дзяржаўны ўзна, ніякі чалавечы прымус ці спануса не адбярэць у нас тое, што дадзена Богам. Аднойчы і назаўсёды.

Уцянаюць птушкі ад марозу, блгуць ад галечы людзі. Але бацькаўшчыну на крылах не знясеш.

Яўген ПЯСЕЦНІ.

Ф. СП-1		Міністэрства сувязі і інфармацыі Рэспублікі Беларусь	
АБАНЕМЕНТ не газету		63850	
«ЗВЯЗДА»		(Індэкс выдання)	
на 1993 год па месяцах		Колькасць камплектаў	
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
Куды		(паштовы індэкс)	
Каму		(адрас)	
Каму		(прозвішча, ініцыялы)	
Даставачная КАРТКА		63850	
ПВ		месца	
лі-тар		на газету	
«ЗВЯЗДА»		(Індэкс выдання)	
Кашт		руб. кап.	
перад-расу		руб. кап.	
на 1993 год па месяцах		Колькасць камплектаў	
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
Куды		(паштовы індэкс)	
Каму		(адрас)	
Каму		(прозвішча, ініцыялы)	

БЕЛАРУШЧЫННА

ВЫРУЧАЙ, ТАЛАКА!

50 тысяч за народжэнне кнігі

Усё больш жорсткай становіцца эканамічная сітуацыя для аўтараў рукапісаў беларускіх кніжак. Выдавецтвам, так бы мовіць, прапавуюць ім «платныя роды» на цане, як для аднаго чалавека, дык зусім і не малай. Напрыклад, Таціяна Кухаронак, якая падрыхтавала кніжку «Радзіныны звычай і абрады беларусаў» прапанавана папярэдне заплаціць выдавецтву «Навука і тэхніка» 50 тысяч рублёў.

Таціяна — наш пастаянны

аўтар. Яе артыкулы з серыі «Народныя календары» чытачы збіраюць і захоўваюць. Для новай кнігі фалькларыст сабрала цікавейшыя абрады матэрыялы, які спакон веку «афармляў» найбольш цікавы падзеі ў жыцці — народжэнне чалавека. Што мы забылі сёння з таго, чым павінны сустракаць немаўля на гэтым свеце? Што з правяраных часам прыкмет, вераванняў і магических дзеянняў можа прыдаць нявыспитым матуліцы? Што ўпрыгожыць сённяшняе сумнаваты абрады?

Аўтар спадзяецца, што знойдуцца чытачы, фундатары, якія захацую атрымаць адка на гэтыя пытанні, працягваюць кніжку. Іншага спадзявання на яе выхад, як грашовая талака, пакуль няма.

Усё, хто захаце дапамагчы выхад кнігі «РАДІНЫНЫ ЗЫЧЫЧАІ АБРАДЫ БЕЛАРУСАў», просім пералічваць сродкі на разліковы рахунак № 363362 Мінскага камерцыйнага банка «Пашук», код 782, для кнігі Т. Кухаронак.

Не адзін дзсятак розных народных інструментаў вырабіў вядомы музычны майстар з Мінска Уладзімір Пузыня. Але беларуская ліра, работу над якой ён толькі што закончыў, — прадмет асабліва гонару майстра. Некалкі гадоў пашукаў і марпатлівай працы прыняў да стварэння інструмента выключна чысціны гучання. Дзсяткі гады за кошт прычынення новай схемы механікі інструментаў, гэтай работай майстар выказаў асабістае музыкантамі. На здымку: Уладзімір Пузыня дэманструе новую ліру намайстара Віктару Вояцкі.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ (БЕЛІНФАРМ).

ПАДЗЕЯ

Вечная памяць... праз 20 гадоў

Дваццаць гадоў назад ён не саромеўся размаўляць на роднай мове. Ён шыра верыў у адраджэнне нацыянальнай культуры, анімаваў вывучэнне старажытнай беларускай казю... Яго забойнікі не панеслі заслужанага пакарання. А ў Таціяна, на радзіме мастака, з'явілася сцягла магіла з надпісам «Лявон Барзана. 1929—1972».

Адкарыўшы надмагільную помніку Лявону Барзане,

мастак і шыраму беларусу, сабраў у першую суботу кастрычніка на могілках станцыі Талачын шмат беларускіх мастакоў, пастаў мастацтвазнаўцаў, яго сяброў і родных. Прайшло дваццаць гадоў, перш чым памяць пра выдатнага культурнага дзеяча была ўшанавана належным чынам. «Ра-на ці позня гэта абавязкова адбылося б. Беларусь не забывае сваіх сыноў», — заявіў Валер'ян Янушкевіч, аўтар помніка. Скульптура брэнзавай жагнаны з рукамі,

складзенымі ў малітве, была зроблена больш за чатыры гады назад і доўга экспанавалася на розных выставках пад назвай «Памяці Барзана». І толькі зараз з'явілася прызначанае ёй месца — асячачая святаром мінскай праваслаўнай Пятраўляўскай царквы айцом Вячаславам. «Супакой, Божа, раба твайго Лявона і ўчыні яму вечную памяць», — панесліся да неба высокія словы малітвы...

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

НАШЫ ПРОЗВІШЧЫ

Што будзе з новай рубрыкай?

Дарэгі чытачы! Як «Звязда» ўжо паведамляла, намёр акадэмік Мікалай Васільевіч Бірла. Дзясцімі месяцамі раней ён прыйшоў у рэдакцыю з цікавай прапановай: весці ў гэтым аддзеле даведкі і кансультацыі на беларускіх прозвішчах. Беларускі іменаслоў быў яго

любімай навуковай тэмай. Багатымі ведамі ён хацеў дзяліцца з чытачамі «Звязды», каб абудзіць іх інтарэс да гісторыі нось, гісторыі свайго роду...

На жаль, Мікалай Васільевіч не паспеў перадаць рэдакцыі чарговую матэрыялу слоўніка беларускіх прозвішчаў. Таму,

пакуль не разабраны паперы нябожчыка, мы не можам паведаміць пра лёс рубрыкі «Нашы прозвішчы». Але, спадзяёмся, публікацыі не закончацца літарай А...

Сёння мы друкуем выдрук з ранейшую публікацыю М. В. Бірлы.

Яшчэ некалькі версій...

Прачытаў «Звязду» за 25 верасня г. г. (№ 193) і не стрываў, каб не адлучыцца на вашу новую рубрыку з працягам пад назвай «НАШЫ ПРОЗВІШЧЫ». Сяродна вітаю яе, але нахот паходжання майго прозвішча заставіўся.

Справа ў тым, што ў 1961 г. я толькі стаў студэнтам філфака БДУ, займаюся «расшэфроўкай» усіх слоў, што засвоў у сваёй роднай вёсцы Морач Кішкага раёна, у тым ліку і прозвішчаў.

Вядома, найперш мяне цікавіла сваё прозвішча, якое ніхто ў сярэдняй школе я супаўляў з такімі, як БАБУР — нашчадак Тамерлана (думалася, што засталася з нейкага маршала) і Абу-Бакр — псеўданім пільменніка (яноў жа думалася, што ўзяты з нечага падобнага).

Пазнаміўшыся з дыялекталогіяй, пераканаўся, што прозвішча паходзіць ад слова БА-БУР-ЫЦА, якое на разліме абазначае: 1) абмячана (няваў і ў паселішчы); 2) апусціцца (існуе яшчэ ныват і варыянт АПАТУР-ЫЦА); 3) заваляцца (наваў і пра пільніцу, што заваляўся пад плот ці ў лужыну).

Пазней, калі стаў аспірантам і пісаў канды-

дацкую дысертацыю, пераканаўся, што прозвішча складаецца з двух слоў: АБА — від сукна і БУРКА — вопратка з гэтай сукна. Падставіў для такога вываду паслужыла распаўсюджанасць прозвішча не толькі ў Калешні і Насіжнінскім раёнах, але і ў Салігорскім, Бабруйскім, Барысаўскім, а таксама ў самім Мінску.

Да таго ж, калі ў 1970 г. прыехаў на працу ў Магілёў, зафіксаваў аналічныя наводкі структуры прозвішчаў ныват ў абласным цэнтры: ШАРАБУРКА, ЧАРНАБУРКА.

Тое, што прозвішча складаецца з двух слоў, ішоў і Мікіта Талстой — праўнук Л. М. Талстога, вядомы лінгвіст і славіст, які, вітачы выхад часопіса «Вестнік Беларускай універсітэта», звярнуў увагу і на мой артыкул, змешчаны там, праўда, сам не зважыўся, як стварыў новую версію паходжання, перадаўшы прозвішча па-руску наступным чынам: ОБА-БУРКО, г. зн. абавола сіва (буры) коні (нахотіт казачына Сібі-Буры).

Мікола АБАБУРКА, дацэнт Магілёўскага ўніверсітэта імя А. Куляшова.

Але ў многім мы самі патра-ваем пільнага ўвагі ўважліва.

«Калі прэса хоча мець свабоду, яна павінна здабыць рэкламу», —

свабоднае кіраўнік выдавецтва «Пагоня», пісьменнік і вядомы дзеяч беларускай руху ў Паўночнай Амерыцы, рэдактар канадскай беларускай газеты «Звязда» Кастусь Акула. Гаворку са мной ён пачаў узрушана і адразу ж — пра стан беларускай прэсы. Як высветлілася потым, да нашага інтэрв'ю спадар Акула ўжо меў некалькі сустрач у рэдакцыі мінскіх выданняў, дзе не праміналі паскардзіцца гасцю з Таронта пра гаротны стан друкаванага роднага слова.

— Пісаць на беларускай мове сёння ў вас вольна. Ці хочаце, каб вас фінансавалі за гэта? Дык ведаеце: ніхто ні дзе ў свеце не пільніць журналіста грошы толькі за тое, што ён сканістоўвае ў працы родную мову, дык што яшчэ робіць? Ідзіце на вольны рынак прэсы.

— Але ж калі я кажу пра гэта ў «Звязцы» зменю, мяне не зусім разумелі, спыталася на тое, што наменклату-

дваццаць пяць маладзейшых меў магчымасць апынуцца ў

незалежнай Беларусі, я б ведаў, што рабіць. Народу нецікава праўду пра дзейнасць урада, — вось найпершы клопат журналістаў. Глядзіце: візіты, перамовы, пагадненні бесперапынна. А што за імі? Уся вольная прэса пільна ведае гэта. А вы? Калі сябе зацікаваў і пільніце, чакаеце, пакуль урад вас вызваліць. А то яшчэ і прычыны свайго гора шукаеце ў моўнай пільніцы. А сапраўдныя прычыны ў тым, што беларускі друк не гаворыць мовай бізнесу і фінанса-

вай пільніцы. І звесткі пра тое, што робіцца на эканамічным фронце, карэспандэнты пільна здабываюць на ўрадзе. Калі ўрадавыя чыноўнікі не даюць праўдзівых звестак, іх трэба выкрываць. З гэтага пачынаецца ваша прафесійная незалежнасць.

— Згодна пра свабоду ў пільніцы, але як з незалежнасцю ў сродках матэрыяльных?

— Вось я пачаў казаць пра пагадненні ўрадавых структур. А за імі — што? Калі я ляжэў у Франкфурце ў Мінск, то, мяркуючы па гутарках, маімі спадарожнікамі ў летку (самалёце — Рад.) былі суцэльныя бізнесмены. Зместы іхніх інтэр-

саў у Беларусі павінны быць аб'ектам пільнага ўважліва выдання. А колькі леткаў ледзь не штодня прывозіць сюды людзей з эканамічных сфераў іншых краін. І многія з тых, хто разгортвае тут сваю справу, былі б не супраць, думаю, даць рэкламу ў беларускай прэсе. Вось яны і грукнуць для фінансавання незалежнасці. На рэкламе трымаюцца сродкі масавай інфармацыі ўсяго свету...

Спадар Акула ўсімляецца ўжо прадгаворку пра гэта спакойна і нібыта нішчым. Вучыць жыць беларускіх журналістаў ён, канечне ж, не абіраеца. А сказанае ўзнікла пад непасрэдным уражаннем

ад блізкага кантактаў з пільнай рэдакцыяй. Прыязджаў жа ён на рэдакцыю, з якой разгаворыўся ў дзяржаўнай маладосці, амаўляў пільнага назва, напярэй дзеля таго, каб паклікалі паху быццём. Грукнуць над магілаю маці на віленскіх могілках за гэты час зраўнаваўся зямлёю і агубіўся, бо хто мог помнік паставіць? Сын біофаіштыстаў на Заходнім фронце, трапіўшы ў армію генерала Андрэя. А адтуль, як вядома, рэдакцыя чалавекі ў хіба для папулярызацыі Гулага, а каменная сіялая якога дзясці (так і не дазнаўся, дзе) ў агульнай магіле ступіць бацькавы косці.

А яшчэ спадар Акула меў клопат пра свае кнігі. У пісьменніка выдзела ў Таронта сем арыгінальных тамоў пільні, прозы, пільніцы. Ніводзім з твораў не вядомы шырокаму чытацкаму на разліме. Раман «Змагарныя дарогі» завіхаў выдавецтва «Мастацкая літаратура». Меў гутарку з яго кіраўніцтвам. Выдаўцы і аўтар паразумеліся, што наш канадскі суродзіц паўдз за акіяна наваў адну сустрэчу з Беларуссю.

Валентына АКСА. Фота Эрнста ЦЕЦЯРЭУСКАГА.

— Пісаць на беларускай мове сёння ў вас вольна. Ці хочаце, каб вас фінансавалі за гэта? Дык ведаеце: ніхто ні дзе ў свеце не пільніць журналіста грошы толькі за тое, што ён сканістоўвае ў працы родную мову, дык што яшчэ робіць? Ідзіце на вольны рынак прэсы.

— Але ж калі я кажу пра гэта ў «Звязцы» зменю, мяне не зусім разумелі, спыталася на тое, што наменклату-

дваццаць пяць маладзейшых меў магчымасць апынуцца ў

незалежнай Беларусі, я б ведаў, што рабіць. Народу нецікава праўду пра дзейнасць урада, — вось найпершы клопат журналістаў. Глядзіце: візіты, перамовы, пагадненні бесперапынна. А што за імі? Уся вольная прэса пільна ведае гэта. А вы? Калі сябе зацікаваў і пільніце, чакаеце, пакуль урад вас вызваліць. А то яшчэ і прычыны свайго гора шукаеце ў моўнай пільніцы. А сапраўдныя прычыны ў тым, што беларускі друк не гаворыць мовай бізнесу і фінанса-

вай пільніцы. І звесткі пра тое, што робіцца на эканамічным фронце, карэспандэнты пільна здабываюць на ўрадзе. Калі ўрадавыя чыноўнікі не даюць праўдзівых звестак, іх трэба выкрываць. З гэтага пачынаецца ваша прафесійная незалежнасць.

— Згодна пра свабоду ў пільніцы, але як з незалежнасцю ў сродках матэрыяльных?

— Вось я пачаў казаць пра пагадненні ўрадавых структур. А за імі — што? Калі я ляжэў у Франкфурце ў Мінск, то, мяркуючы па гутарках, маімі спадарожнікамі ў летку (самалёце — Рад.) былі суцэльныя бізнесмены. Зместы іхніх інтэр-

саў у Беларусі павінны быць аб'ектам пільнага ўважліва выдання. А колькі леткаў ледзь не штодня прывозіць сюды людзей з эканамічных сфераў іншых краін. І многія з тых, хто разгортвае тут сваю справу, былі б не супраць, думаю, даць рэкламу ў беларускай прэсе. Вось яны і грукнуць для фінансавання незалежнасці. На рэкламе трымаюцца сродкі масавай інфармацыі ўсяго свету...

Спадар Акула ўсімляецца ўжо прадгаворку пра гэта спакойна і нібыта нішчым. Вучыць жыць беларускіх журналістаў ён, канечне ж, не абіраеца. А сказанае ўзнікла пад непасрэдным уражаннем

ад блізкага кантактаў з пільнай рэдакцыяй. Прыязджаў жа ён на рэдакцыю, з якой разгаворыўся ў дзяржаўнай маладосці, амаўляў пільнага назва, напярэй дзеля таго, каб паклікалі паху быццём. Грукнуць над магілаю маці на віленскіх могілках за гэты час зраўнаваўся зямлёю і агубіўся, бо хто мог помнік паставіць? Сын біофаіштыстаў на Заходнім фронце, трапіўшы ў армію генерала Андрэя. А адтуль, як вядома, рэдакцыя чалавекі ў хіба для папулярызацыі Гулага, а каменная сіялая якога дзясці (так і не дазнаўся, дзе) ў агульнай магіле ступіць бацькавы косці.

А яшчэ спадар Акула меў клопат пра свае кнігі. У пісьменніка выдзела ў Таронта сем арыгінальных тамоў пільні, прозы, пільніцы. Ніводзім з твораў не вядомы шырокаму чытацкаму на разліме. Раман «Змагарныя дарогі» завіхаў выдавецтва «Мастацкая літаратура». Меў гутарку з яго кіраўніцтвам. Выдаўцы і аўтар паразумеліся, што наш канадскі суродзіц паўдз за акіяна наваў адну сустрэчу з Беларуссю.

Валентына АКСА. Фота Эрнста ЦЕЦЯРЭУСКАГА.

— Пісаць на беларускай мове сёння ў вас вольна. Ці хочаце, каб вас фінансавалі за гэта? Дык ведаеце: ніхто ні дзе ў свеце не пільніць журналіста грошы толькі за тое, што ён сканістоўвае ў працы родную мову, дык што яшчэ робіць? Ідзіце на вольны рынак прэсы.

— Але ж калі я кажу пра гэта ў «Звязцы» зменю, мяне не зусім разумелі, спыталася на тое, што наменклату-

дваццаць пяць маладзейшых меў магчымасць апынуцца ў

незалежнай Беларусі, я б ведаў, што рабіць. Народу нецікава праўду пра дзейнасць урада, — вось найпершы клопат журналістаў. Глядзіце: візіты, перамовы, пагадненні бесперапынна. А што за імі? Уся вольная прэса пільна ведае гэта. А вы? Калі сябе зацікаваў і пільніце, чакаеце, пакуль урад вас вызваліць. А то яшчэ і прычыны свайго гора шукаеце ў моўнай пільніцы. А сапраўдныя прычыны ў тым, што беларускі друк не гаворыць мовай бізнесу і фінанса-

вай пільніцы. І звесткі пра тое, што робіцца на эканамічным фронце, карэспандэнты пільна здабываюць на ўрадзе. Калі ўрадавыя чыноўнікі не даюць праўдзівых звестак, іх трэба выкрываць. З гэтага пачынаецца ваша прафесійная незалежнасць.

— Згодна пра свабоду ў пільніцы, але як з незалежнасцю ў сродках матэрыяльных?

— Вось я пачаў казаць пра пагадненні ўрадавых структур. А за імі — што? Калі я ляжэў у Франкфурце ў Мінск, то, мяркуючы па гутарках, маімі спадарожнікамі ў летку (самалёце — Рад.) былі суцэльныя бізнесмены. Зместы іхніх інтэр-

саў у Беларусі павінны быць аб'ектам пільнага ўважліва выдання. А колькі леткаў ледзь не штодня прывозіць сюды людзей з эканамічных сфераў іншых краін. І многія з тых, хто разгортвае тут сваю справу, былі б не супраць, думаю, даць рэкламу ў беларускай прэсе. Вось яны і грукнуць для фінансавання незалежнасці. На рэкламе трымаюцца сродкі масавай інфармацыі ўсяго свету...

Спадар Акула ўсімляецца ўжо прадгаворку пра гэта спакойна і нібыта нішчым. Вучыць жыць беларускіх журналістаў ён, канечне ж, не абіраеца. А сказанае ўзнікла пад непасрэдным уражаннем

ад блізкага кантактаў з пільнай рэдакцыяй. Прыязджаў жа ён на рэдакцыю, з якой разгаворыўся ў дзяржаўнай маладосці, амаўляў пільнага назва, напярэй дзеля таго, каб паклікалі паху быццём. Грукнуць над магілаю маці на віленскіх могілках за гэты час зраўнаваўся зямлёю і агубіўся, бо хто мог помнік паставіць? Сын біофаіштыстаў на Заходнім фронце, трапіўшы ў армію генерала Андрэя. А адтуль, як вядома, рэдакцыя чалавекі ў хіба для папулярызацыі Гулага, а каменная сіялая якога дзясці (так і не дазнаўся, дзе) ў агульнай магіле ступіць бацькавы косці.

А яшчэ спадар Акула меў клопат пра свае кнігі. У пісьменніка выдзела ў Таронта сем арыгінальных тамоў пільні, прозы, пільніцы. Ніводзім з твораў не вядомы шырокаму чытацкаму на разліме. Раман «Змагарныя дарогі» завіхаў выдавецтва «Мастацкая літаратура». Меў гутарку з яго кіраўніцтвам. Выдаўцы і аўтар паразумеліся, што наш канадскі суродзіц паўдз за акіяна наваў адну сустрэчу з Беларуссю.

Валентына АКСА. Фота Эрнста ЦЕЦЯРЭУСКАГА.

— Пісаць на беларускай мове сёння ў вас вольна. Ці хочаце, каб вас фінансавалі за гэта? Дык ведаеце: ніхто ні дзе ў свеце не пільніць журналіста грошы толькі за тое, што ён сканістоўвае ў працы родную мову, дык што яшчэ робіць? Ідзіце на вольны рынак прэсы.

— Але ж калі я кажу пра гэта ў «Звязцы» зменю, мяне не зусім разумелі, спыталася на тое, што наменклату-

дваццаць пяць маладзейшых меў магчымасць апынуцца ў

незалежнай Беларусі, я б ведаў, што рабіць. Народу нецікава праўду пра дзейнасць урада, — вось найпершы клопат журналістаў. Глядзіце: візіты, перамовы, пагадненні бесперапынна. А што за імі? Уся вольная прэса пільна ведае гэта. А вы? Калі сябе зацікаваў і пільніце, чакаеце, пакуль урад вас вызваліць. А то яшчэ і прычыны свайго гора шукаеце ў моўнай пільніцы. А сапраўдныя прычыны ў тым, што беларускі друк не гаворыць мовай бізнесу і фінанса-

вай пільніцы. І звесткі пра тое, што робіцца на эканамічным фронце, карэспандэнты пільна здабываюць на ўрадзе. Калі ўрадавыя чыноўнікі не даюць праўдзівых звестак, іх трэба выкрываць. З гэтага пачынаецца ваша прафесійная незалежнасць.

— Згодна пра свабоду ў пільніцы, але як з незалежнасцю ў сродках матэрыяльных?

— Вось я пачаў казаць пра пагадненні ўрадавых структур. А за імі — што? Калі я ляжэў у Франкфурце ў Мінск, то, мяркуючы па гутарках, маімі спадарожнікамі ў летку (самалёце — Рад.) былі суцэльныя бізнесмены. Зместы іхніх інтэр-

саў у Беларусі павінны быць аб'ектам пільнага ўважліва выдання. А колькі леткаў ледзь не штодня прывозіць сюды людзей з эканамічных сфераў іншых краін. І многія з тых, хто разгортвае тут сваю справу, былі б не супраць, думаю, даць рэкламу ў беларускай прэсе. Вось яны і грукнуць для фінансавання незалежнасці. На рэкламе трымаюцца сродкі масавай інфармацыі ўсяго свету...

Спадар Акула ўсімляецца ўжо прадгаворку пра гэта спакойна і нібыта нішчым. Вучыць жыць беларускіх журналістаў ён, канечне ж, не абіраеца. А сказанае ўзнікла пад непасрэдным уражаннем

ад блізкага кантактаў з пільнай рэдакцыяй. Прыязджаў жа ён на рэдакцыю, з якой разгаворыўся ў дзяржаўнай маладосці, амаўляў пільнага назва, напярэй дзеля таго, каб паклікалі паху быццём. Грукнуць над магілаю маці на віленскіх могілках за гэты час зраўнаваўся зямлёю і агубіўся, бо хто мог помнік паставіць? Сын біофаіштыстаў на Заходнім фронце, трапіўшы ў армію генерала Андрэя. А адтуль, як вядома, рэдакцыя чалавекі ў хіба для папулярызацыі Гулага, а каменная сіялая якога дзясці (так і не дазнаўся, дзе) ў агульнай магіле ступіць бацькавы косці.

А яшчэ спадар Акула меў клопат пра свае кнігі. У пісьменніка выдзела ў Таронта сем арыгінальных тамоў пільні, прозы, пільніцы. Ніводзім з твораў не вядомы шырокаму чытацкаму на разліме. Раман «Змагарныя дарогі» завіхаў выдавецтва «Мастацкая літаратура». Меў гутарку з яго кіраўніцтвам. Выдаўцы і аўтар паразумеліся, што наш канадскі суродзіц паўдз за акіяна наваў адну сустрэчу з Беларуссю.

Валентына АКСА. Фота Эрнста ЦЕЦЯРЭУСКАГА.

— Пісаць на беларускай мове сёння ў вас вольна. Ці хочаце, каб вас фінансавалі за гэта? Дык ведаеце: ніхто ні дзе ў свеце не пільніць журналіста грошы толькі за тое, што ён сканістоўвае ў працы родную мову, дык што яшчэ робіць? Ідзіце на вольны рынак прэсы.

— Але ж калі я кажу пра гэта ў «Звязцы» зменю, мяне не зусім разумелі, спыталася на тое, што наменклату-

дваццаць пяць маладзейшых меў магчымасць апынуцца ў

незалежнай Беларусі, я б ведаў, што рабіць. Народу нецікава праўду пра дзейнасць урада, — вось найпершы клопат журналістаў. Глядзіце: візіты, перамовы, пагадненні бесперапынна. А што за імі? Уся вольная прэса пільна ведае гэта. А вы? Калі сябе зацікаваў і пільніце, чакаеце, пакуль урад вас вызваліць. А то яшчэ і прычыны свайго гора шукаеце ў моўнай пільніцы. А сапраўдныя прычыны ў тым, што беларускі друк не гаворыць мовай бізнесу і фінанса-

вай пільніцы. І звесткі пра тое, што робіцца на эканамічным фронце, карэспандэнты пільна здабываюць на ўрадзе. Калі ўрадавыя чыноўнікі не даюць праўдзівых звестак, іх трэба выкрываць. З гэтага пачынаецца ваша прафесійная незалежнасць.

— Згодна пра свабоду ў пільніцы, але як з незалежнасцю ў сродках матэрыяльных?

— Вось я пачаў казаць пра пагадненні ўрадавых структур. А за імі — што? Калі я ляжэў у Франкфурце ў Мінск, то, мяркуючы па гутарках, маімі спадарожнікамі ў летку (самалёце — Рад.) былі суцэльныя бізнесмены. Зместы іхніх інтэр-

саў у Беларусі павінны быць аб'ектам пільнага ўважліва выдання. А колькі леткаў ледзь не штодня прывозіць сюды людзей з эканамічных сфераў іншых краін. І многія з тых, хто разгортвае тут сваю справу, былі б не супраць, думаю, даць рэкламу ў беларускай прэсе. Вось яны і грукнуць для фінансавання незалежнасці. На рэ

Паглядзіце... Ці не так?
Дык ці ж даўна, што і ў Менску
Першакласнік Пеця Жыных
Першакласніцу Алеську
Да бацькоў прывёў сваіх.
І сказаў ім: — Вы — дэблы,
Вы на дэдаўскі манер —
На цяп-ляп — мяне зрабілі.
Вось як робіцца цяпер!
Каб урок прайшоў наглядна,
Абхапіў ён дзеўчану
І, як існы муж, уладна
Пацмаў да талчана.
Закрывала дэка мама,
Тата — долу з капітоў.
— О, я спрытан быў таксама,
Ды не ў вострым жа галоў!
Во што робіць наша тэле,
Наша відэа з дэцымі!
Першакласнікі ў пачэці...
Гэта страшна, чорт вазьмі!
Вось ён—Захад, сымт Захад,
І мастацтва, іх мараль,
Што хапала ім на ўзыхал...
Эх, не Кебіч я, не жалы!
Быў бы я прамёр дзяржавы —
Волі гадства я б не даў.
Гэты гносна бруд іржавы
Душы б нам не раз'ядаў!

Хоць гавораць: Зміхер — хіхер,
Ды і Саўка не дурак, —
А з эфіру нейкі Зміхер
Дзень-адноні гоціць брак.
Гоціць брыдкае чужое,
Змалку знаёчы адно:
Раз узнікла аб мажыю,
То дзя я — узор яно.
І таму, што гэта — змалку,
Мусім грыву перабіць:
Як цяпер нам гэтых малпаў
У людзей перабіць?
Канвульсіўна тупаць-дрыгаць —
Гэта песня? Гэта здзека!
Гэту пошліцы не адрываць,
Не адкашліць і за веці.

У такім жа гносімым стылі
Пруць і кнігі гандляры,
Дзе друкарні захапілі
Прайдзевыя маляры.
Кулінары-графаманы,
Разам з каваю глісэ,
Прадаюць свае раманы,
І пазмы, і сэрэ.
А хаўруснікі без стомы
Скрозь ім кураць фіміям.
«Ево адным жа нам вядома,
Што наш родзіч — графаман».
Ну, а той, што і напярэдае
Мя ў сэрцы божы дар,
Як бы сам сабе ён адразаў!
І імпаў прамаў і жар.
Развучыць праўнух шляхты
Выкрасаць са слоў агонь,
— Абяскрылены, ашляхты,
Стаў як выльчаны конь,
Што над цэбрам над парожнім
Сумна звесці галаву —
З думай, як бы ў раз апошні
Выйшлі ў трайні на траву...
Сеў упрасканы раскіслы,
Не дзіравую тату:
— І ў раманах быў дамыслы,
І ў сціпках не гнаў «туду».
А скажыце: хто я? дзе я?
І чаму я буду рад?
Ні «зсераба», ні «засадзе»!
Не прымові мые ўрад...
Тут з куца, дзе змрок гусцейшы,
Ахінуты ў светлы плашч,
Выйшаў прывід і сучасны!
— Млы, родны, ну, не плач!
Будзеш, будзеш ганаровы!
Будзеш жыць, як граф жыве,
І насіць «янон лабровы»
На... дубовай галаве!
Мовіў так — і здань прапала,
Не паспеў і распачаць,
Ці то Колас, ці Купала...
Ой, нядобры гэта знак!
Мусіць, ляснула надзея,
Мусіць, так і не дадуць —
Ні «зсераба», ні «засадзе»!
Не жніце, а калемучы!

Што датычыцца калемучы,
Што на душы след кладаць,
Дык яе найбольш, мусіць,
Сення ў прэсе, чымся дзе.
І паток не слабе.
Пачытайце рэпартажы,
Дзе сапсены хлосці і бабнік
Пра народ гаворыць наш.
Як ён, цынік макравусы,
Хвосцка мутнаю брўёй,
Што яго тут беларусы
Гвалцяць моваю сваёй!
Ну, а што хацеш урэшце?
У яго адно ў душы:
Гэту мову — плондары, босці
І душы, душы, душы!
Каб за межы рэзервацыі
Не выхадзіла яна.
Каб не мог сабой называцца
Край без пугаў і ярма.

Асабліва гора-сумна
За цябе, мой брат-нямар:
Як няўдзячна, як бядуна
У ход пускаяцца людзі!
Зух-піска, што няўдзяна
У падмошны паўзучы
Рачкаваў па хаце спраўна,
Б'е табе па пазнакках,
Што твой талент і сумленне!
З ім палічыцца хіба
Той, што чэрпае натхненне
З чорнай заідзасці раба?
Сення — трэба знаць і кеміць —
Нават геній не гарант,
Што не вярне Смердзюкевіч
У гэзце «Спекулянт».
Гэй, рэдактар, кінь марудзіў!
Рынак жорсткі — не драмлі!
Хочаш добра наладзіць —
Смердзюкевіча наймі!
Ох і пусціць ён смуроду —
За вярсту пачуе «твор».
Што ж, на тое і свабоду
Атрымаў газетны тхор.

Хто ў кішэнях носіць фігі —
Піша: «Годе бін у зноні»
Толькі кнігі, нашы кнігі —
Вось аднышарты плён!
Стоп, адатар на падколі!
Ці не знаеш, як было?
Плён гісторыка Міколы
Трыццаць год ляжаў, як тло.
І яшчэ гадоў паўсотні
Праляжаў бы... А датураль!
І карнін б нашы ўсёлі!
Па табе, жытнёвы куль.

Ды пра што тут доўга-многа
Гаварыць... Іх род — вясцоў!
І пыхлівых дамагоў,
І кудыльскіх смердзюкоў.
Лепш я скончу тэму прэсы
Тым, як з момачу газет
Пакірае дайшоў да стрэсу
І здурнеў расквінны дзеда.
Дзеда быў рад сямейнай долі,
К жонцы поўна меў дачеру
І за ўсё жыццё ніколі
Не ўсмінуўся. А цяпер...
Астатнягаў начытаўся
Так, што стаў рываваць
Ход жыцця ў ўрэшце ўзяўся
Бабу пугай лупаваць.

— Ты з сусор'я Казярога!
У цябе — юрба ў крыві!
Па дзанах астралога,
Ты — няверная ў любові!
Ну дык вось табе за гэта!
Я бы пэўн — сведка Бог!
Што са мной жыць кабета,
А ты — чортаў Казярога!
Дзеткі мілья і ўнукі,
Не судзіце вы мяне:
Я ж не ведаў, што за шуткі
Сняцца гэтай сатане!

Баба страшную абразу,
Падлы дэдаў разварот
Не сцягне! — і адразу
Падалася браш развод.

VIII.

А тым часам у краіне
Набыла моц разлад
З-за таго, што мова гіне —
Найкаштоўны ў сэрцах клад.
Мова гіне-памірае
Па віне «гаспадароў»!
І ніхто іх не карае —
Запрадаюць-мажоры.
Не вяртае і ўсавышні,
Нібы стаў няжог-нядуж.
Што ўжо нават рышкіт выйшлі
Веры-праўды з іхніх душ.
Выйшлі гонар, годнасць, волянасць —
Ветрам вышмыла, як прах.
Засталася ж толькі здольнасць
Шанаваць свой рабскі страх.
Ах, як добра, ах, як смачна
Жыць на свеце халуці!
Пад чужую лудку скачам,
І танчём, і плячём.
І прымеішай работы
Не знайсці для халуці,
Чымся пану чысціць боты
За драўлянага рубля.

А калі вось гэтых гіцаль
На «тутэйшых» навуку —
З іх паспяхіца ігіцаль!
Беражымся, свае!

О, народ мой, шыры, прости!
Паглядзі ты ў бёлы свет:
Дзе і хто там сее-росіць
Ядвіты пуставет?
Ну, а ў нас, на Беларусі
Змалі ўсходзіць, як гірса.
Нашы песні, нашы гуслі
Для звыроўкаў — не краса.
Бруд льюць яны з памыліц
І з усіх адстойных ям
На цябе народ-кармілец,
І на твой аячэсты храм.
Зараду слядчымым загонам
Веры, мова, даўніны —
Не за ганьбу, а за гонар
Лічаць гэтыя паны.
Ім настолькі даспадобы
Малпаваць чужакіх строй —
Што аж верне з іх вантробы,
Як пакажаш ім на воці.
Сеў упрасканы раскіслы,
Не дзіравую тату:
— І ў раманах быў дамыслы,
І ў сціпках не гнаў «туду».

А скажыце: хто я? дзе я?
І чаму я буду рад?
Ні «зсераба», ні «засадзе»!
Не прымові мые ўрад...
Тут з куца, дзе змрок гусцейшы,
Ахінуты ў светлы плашч,
Выйшаў прывід і сучасны!
— Млы, родны, ну, не плач!
Будзеш, будзеш ганаровы!
Будзеш жыць, як граф жыве,
І насіць «янон лабровы»
На... дубовай галаве!
Мовіў так — і здань прапала,
Не паспеў і распачаць,
Ці то Колас, ці Купала...
Ой, нядобры гэта знак!
Мусіць, ляснула надзея,
Мусіць, так і не дадуць —
Ні «зсераба», ні «засадзе»!
Не жніце, а калемучы!

Да чаго ж у нас пагаруў
У халудскі глей чыні!
Араджыні Беларусі
Горш баяцца, як чумы!
«Мы — з Расіяй! А па мове
Мы і самі — рускі!»
Русакі? Ды не, панове!
Вы — сляпы і глухыні!
Вам з гісторыі вядома,
Як мы ў доўгай барацьбе
На сваёй сялібе, дома,
Ледзь не страцілі сябе!
Невядома? Ну дык знайце!
Лёс Радзімы трэба знаць.
Русакімі ж, выбачайце,
Тут ніколі вам не стаць.
Знаеце ўсё: калі мы толькі
Волю «акаўчылі» дзімі —
Вашы блізкія патомкі
Будуць «шпакі» як адзіні!
Гэтай пошцы патрозу
Мы спазналі ўжо даўно.
Дык няўжо, заклічы розум,
Ашукань сёбе дамо?
Мы не бачым і не цнім,
Што ў нас творчыца наўкол.
Колькі з добрымі гасцімі
Едзе кіхкіх к нам наўкол!
Годе воўчых гімнаў-маршаў
Мы насхлудзілі тут!
Самы раз лянучы ад «паршаў»
Розных прадхадж-прыблуд.
Бо калі свеаеава
Не спыніць падкоп-замах —
Будзь, рэспубліка, гатова
Свой аплікаць Карабах...
Правяржайце ж тройчы пільна
Кожны крок іх, кожны жэст —
Каб не лянучы, як Вілья,
Менск і Гродня, Пінск і Брэст...

Сеўшы нейкі на Камароўцы
У маршрутныя таксі,
Чуў я спондэў абароны
Трыадзінае Русі.
Таўстасявая асоба,
Нафудыраваў ён,
Не саромелся слова,
Знала: сароме — не раса.
«Абажаю Камароўку!»
І наогул Мінск люблю.
Беларускую ж гаворку —

Сеўшы нейкі на Камароўцы
У маршрутныя таксі,
Чуў я спондэў абароны
Трыадзінае Русі.
Таўстасявая асоба,
Нафудыраваў ён,
Не саромелся слова,
Знала: сароме — не раса.
«Абажаю Камароўку!»
І наогул Мінск люблю.
Беларускую ж гаворку —

І СОЛЬ, І БОЛЬ

Слова ад рэдакцыі.

«Звязда» ўдзячна аўтару пэмы за яго выбар друкаванай трыбуны. З яго даскі, глядзіш, наш нумар уводзіць у гісторыю літаратуры! Добра разумеючы, што дэкары нам рупіліся мас пэўныя шанцы стаць у шарыгу такіх папулярных твораў, як пэмы «Тарас на Парнасе», «Сказ пра Лявуса Гару», мы вырашылі не марнаваць іх, не чытаць паміж сабою, як бывала, — а даверыць нашым сябрам-чытачам.

Скажам ім чэсна: аўтарскую ўмову рэдакцыі ні на кропю не паруніма. Таор выхадзіць без правак і скарачэнняў. Таму прымаеце яго соль і боль у поўным аб'ёме.
Наш аўтар, у адноўленне ад прыраджэння, сгіннуў сваім радком ажно на палітычны Парнас. Але нягледзячы на насільніцкія нехрыдуючы на вастравы ракурсы сваёй адбіткаў. У рэшце рэшт — увадзіў у анімацыю — значыць, увадзіў у гісторыю. Маркуме, не пільна свабоду руху чытачнем гэтага неаказана дэталіста. Тое, што ён, па ўласным словах, пісаў крывёю, крывавіц і няна сэрца. Таму спадзяемся, народ Баркулаба зразумее. Зразумее і нас.

Ненавіджу! Не цяплю!
Як пачую: гэтай мовай
Нейкі бэкае баран
З тэлевара — гатова
Проста харкуць на экрані...
Пачакай, чытач. Спакойна!
Прачытай шчыт разок.
І падумаў. І запомні
Гэты менскі абразок.
Доўга, шмат пывала, мабыць,
У душы людзей брыда.
Ты хутчэй пачкай, набрыдзь.
Каб не сталася бляд.
Іш, раскаркаса, сцераў!
Зыкла: пльві і не аважа!
Беларусі — змоўчань. Сяражак.
Колькі кохачы — абражаў.
Не сцерпімі! І бясплодны
Не даверымся сябе.
Мовай, мовай нашай роднай
Уратуем мы сябе!
Будзе мова — мы не збочым,
Не саб'емя з бальшака.
Будзем жыць, як самі хочам.
Без указак чужака.
«Мову» — фыркіне крытык гнева,
— Ён узвёў у абсалют!
Так, узвёў. Бо знаю пэна,
Што без мовы — нам каюкі!
Што без мовы нашы шанцы
На свабоду — круглім нулі:
Не «хрэнучу», дзе «гішанцы»
Тут пачынаў свой патруль.
Ад дзяржавы нашай мыйай,
Прывітаў якую свет,
Як ад бурбалі ад мыльнай —
Застаецца мокры след.

IX.
А тым часам у Расіі
Суд над партыяй ідзе.
Судзіць цуглі закусілі —
Аж цяць па барадзе.
«Злыднем літасці не будзе —
Не чакай і не прасі!»
Ну, а хто ж, даручыце, судзіць?
Хто бізгрэшны на Русі?
Я на гэтае пытанне
Не бяруся даць адказ.
Хочу і думаю патайна:
Мабыць, толькі фантама!
Нават акаўчыў фашыстаў,
Што ў каліцы палычкі ссе,
Поклюў Ельцына Бабурын
Гнеўна загрудкі трапе...

Ах, Расія, ты, Расія,
Разнышасная зямля!
Кроў у жылах марзее
Ад былінь твайго Крамля.
Барані нас, Божа, правы.
Да скон-веку барані
Ад алекі той дзяржавы,
Дзе за Бога — дух хлусні.
Дзе абман цвіце-красуць,
І ў махровай той красе —
Жулкі жуліка пасе.
Жулкі жуліка пасе.
У які разрад ні ткіс —
Гандлю, транспарту, жылля —
І на версе скурэй і ўнізе —
Прощама рознага жуля!
Хто ж вядзе цябе да згубы?
Хто тваё знамяе рад?
Паглядзі, як скаліць зубы
Учарашні партакрат.
Гэта, кажучы, ён Расію,
Пад папаром прышоў,
Так гайдаўну ў стыхію,
Што аж бурбўліш пайшоў.

Ах, Расія, ты, Расія,
Ці ж не чула ў гамане:
«Хто бяздума веце сее —
Бурю страшную пакіне!»
Гэту мудрасць чулі-зналі
І ўсе тыя з грамады,
Што азартна пачыналі
Сяць зерні зла-бяды.
Ох і селяі ж пачыналі!
Ой, як выйшлі на субоў!
Як дабілі ўсё да ручкі!
Як задзыхалі ў трубу!
Што ж прымовілі? Што прышлілі?
Дзе вітаў? Дзе трымф?
Увалялі нохам гілі.
Што раскідваў трыбух?
Як дабілі ўсё да ручкі!
Стала вусцішча самі:
Дык чаго збіраў кучкі?
У ім чаго шумілі?
Як таёжных азіяў?
Гнялі ў мор твае купцы —
Так табе купцы са Штатаў
Ладзіць гібель і канцы.
Ды пры гэтым, дзеся дзедку,
Каб суздрою душу дабіць,

Ах, Расія, ты, Расія,
Ці ж не чула ў гамане:
«Хто бяздума веце сее —
Бурю страшную пакіне!»
Гэту мудрасць чулі-зналі
І ўсе тыя з грамады,
Што азартна пачыналі
Сяць зерні зла-бяды.
Ох і селяі ж пачыналі!
Ой, як выйшлі на субоў!
Як дабілі ўсё да ручкі!
Як задзыхалі ў трубу!
Што ж прымовілі? Што прышлілі?
Дзе вітаў? Дзе трымф?
Увалялі нохам гілі.
Што раскідваў трыбух?
Як дабілі ўсё да ручкі!
Стала вусцішча самі:
Дык чаго збіраў кучкі?
У ім чаго шумілі?
Як таёжных азіяў?
Гнялі ў мор твае купцы —
Так табе купцы са Штатаў
Ладзіць гібель і канцы.
Ды пры гэтым, дзеся дзедку,
Каб суздрою душу дабіць,

Ах, Расія, ты, Расія,
Ці ж не чула ў гамане:
«Хто бяздума веце сее —
Бурю страшную пакіне!»
Гэту мудрасць чулі-зналі
І ўсе тыя з грамады,
Што азартна пачыналі
Сяць зерні зла-бяды.
Ох і селяі ж пачыналі!
Ой, як выйшлі на субоў!
Як дабілі ўсё да ручкі!
Як задзыхалі ў трубу!
Што ж прымовілі? Што прышлілі?
Дзе вітаў? Дзе трымф?
Увалялі нохам гілі.
Што раскідваў трыбух?
Як дабілі ўсё да ручкі!
Стала вусцішча самі:
Дык чаго збіраў кучкі?
У ім чаго шумілі?
Як таёжных азіяў?
Гнялі ў мор твае купцы —
Так табе купцы са Штатаў
Ладзіць гібель і канцы.
Ды пры гэтым, дзеся дзедку,
Каб суздрою душу дабіць,

Ах, Расія, ты, Расія,
Ці ж не чула ў гамане:
«Хто бяздума веце сее —
Бурю страшную пакіне!»
Гэту мудрасць чулі-зналі
І ўсе тыя з грамады,
Што азартна пачыналі
Сяць зерні зла-бяды.
Ох і селяі ж пачыналі!
Ой, як выйшлі на субоў!
Як дабілі ўсё да ручкі!
Як задзыхалі ў трубу!
Што ж прымовілі? Што прышлілі?
Дзе вітаў? Дзе трымф?
Увалялі нохам гілі.
Што раскідваў трыбух?
Як дабілі ўсё да ручкі!
Стала вусцішча самі:
Дык чаго збіраў кучкі?
У ім чаго шумілі?
Як таёжных азіяў?
Гнялі ў мор твае купцы —
Так табе купцы са Штатаў
Ладзіць гібель і канцы.
Ды пры гэтым, дзеся дзедку,
Каб суздрою душу дабіць,

ГОСЦЬ «ЗВЯЗДЫ» ЛЮДАС РУМБУЦІС:

«ЧАЛАВЕКА АЦЭНЬВАЮЦЬ НЕ ПА ПАЦЫЯНАЛЬНАСЦІ, А ПА ЎЧЫНКАХ»

Людас Румбуціс увайшоў у аналі беларускага футбала не столькі дзякуючы сваёму сапраўды экзатычнаму (для нашых месцаў — і. К.) прозвішчу, колькі таму, што быў іграком экстра-класа. Акрамя ўласна чалавечай культуры (без перабольшвання — прыроднай якасці нашых суседзяў-прыбалтаў) Румбуціс прапаведваў на футбольным полі культуру гульні. За што, урэшце, і атрымаў заслужаннае любоў і павагу з боку беларускіх бальшчынікаў.

Наогул Людас трапіў у мінскае «Дынама» выпадкова. У далейкім 75-м літоўскай каманда другога дывізіёна заняла першы месца ў сваёй падгрупе і з усяго Саюза пацягнуліся «купцы» перахапіць перспектыву моладзі для сваіх каманд. Мінскаму «Дынама» быў рэкамендаваны нападчыны Дзямянёў і ў якасці нападчыны — перспектывны абаронца Румбуціс (на той час 20-гадовы Людас з 34 гульняў чэмпіяната з поспехам агуляў у 33-х). Тым часам Дзямянёў наадрыў адмовіўся ехаць у Мінск, а Румбуціс з задавальненнем прыняў прапанову. Цэлы год прабываў у «дублі» (вядома, не ўсё «маладому» катэ масленіца). Дарчы, там яны пачалі гуляць Бароўскі, Шаўкея, Васілеўскі, Курбоса, Курені, Пудышаў. З усімі гэтымі ў будучым славуцістым даўся «пачуся» ў дублі і ў запасе.

А потым дасягнуў гадоў верай і прадаў — у асноўным саставе. І тым больш незразумелым і крывадушным было разнае крывадушны каманды паставіць крывя на ігравой кар'еры Людаса Румбуціса, нават не даўшы яму дагуляць канцоўку чэмпіяната-86. Так што некалькіх месцаў у Божай дапамогі быў не за справамі. А ў пачатку 1987 года бесперапоўна Румбуціс запрасілі спачувальныя людзі на пасадгу каліграфу трэнеру ў «Дынама» (Брест). Чатыры сезоны кватараваў у горадзе над Бугам. І толькі сямейныя абставіны вымусілі вярнуцца ў Мінск, бо ў гэтыя гады даводзілася літаральна разрывацца паміж двума гарадамі: сям'я жыла ў Мінску. Праз некаторы час узначаліў каманду ДІ лігі «Змена», узняўшы на сабе ролю гульчачага трэнера. І, трэба сказаць, не велькі ўдала: у тым сэнсе, што літаральна некалькі тыдняў назад, што называецца, на роўным месцы атрымаў такую траўму, аб жойнай не думаў, будучы моцным прафесіяналам. Маркучы на яе складалася, напярэдадні давадзіцца доўга. Але што зробіш: футбол — ён і ў Афрыцы футбол.

І тым не менш крывя абставіны не перашкодзілі Румбуцісу праявіць свае выдатныя арганізатарскія якасці. Прынамсі, сапраўдны футбольны бальшчынік памятае 14 верасня гэтага года, калі на поле мінскага стадыёна «Дынама» выйшлі футбалісты злалатага саставу «Дынама-82» і малады спартсмен, калідаў у зборную Беларусі. І не пасрэдным арганізатарам гэтага выдатнага свята быў усе той жа Румбуціс.

Каб зрабіць такія сутэржы рэгулярны, нейтаўмы Румбуціс прачытаў сёння над новай задумай, пачынаў якой заключачацца воль у чым. Напэўна, кожны бальшчынік чуў пра тое, што ва ўсіх еўрапейскіх краінах вялікай папулярнасцю карыстаўся міні-футбол. Дык чаму б і нам пры зборы народаў, напрыклад, у Палаты спорту не прайсці падобнае спадарожніцтва з запрашэннем аўтарытэтных і папулярных еўрапейскіх клубоў? І, вядома ж, асобнай камандай, лічыць Румбуціс, павінны выступіць ветэраны «Дынама». Але пакуль што гэта тэорыя. А воль практыка ёсць ужо ў суседняй Літве, дзе

зды падчас падобных матчаў перапоўнены.
Прадчуваючы законнае пытанне чытачоў наконт таго, ці не баіцца Румбуціс распачаць сёння нейкія справы — яны ж патрабуюць сапраўды грунтоўнай фінансаво-эканамічнай падрыхтоўкі, — звяртаюся па тлумачэнні.

Па-першае, каб я не прапавуў у камерыйнай структуры, то наўрад ці прапавуў бы такую актыўнасць. Па-другое, сапраўды, не ведаючы, адкуль растуць ногі ў плане фінансаво-эканамічным, толькі чалавек безадказны можа кідацца ў руду пад назвай «цяп-ляп». Што датычыцца мяне, то, маючы пэўныя навыкі, я на свой страх і рызыку бярэў за гэтыя «безразважжы» практыка. Плюс да ўсяго пры сваёй уласнай фірме я адкрыў пакуль што сціплы (справа за часам) Дабрачыны фонд дапамогі футбалістам, якія эканомілі на розных прычынах сваю футбольную кар'еру. Зараз прыкладаю намягненні, каб зрабіць яго пастаянна дзеючым грамадскім фондам. Думаю, усё ж выйду падтрымку з боку афіцыйных асоб, бо справа гэтая велькі патрабная на сённяшні дзень. Часам жыццё выклікае жорсткія фокус, і без дапамогі нават былым «сэркам» не абыходзіцца.

Дарчы, бярэцца праясціцытуацыю. Не здзіўляйцеся, але Румбуціс і сапраўды бізнесмен са стажам. Зараз ён дырэктар фірмы «Minsk-starg», вядомай многім мінчанам па аднайменным магазінах. Акрамя таго, у сферу дзейнасці на сённяшні дзень ужо даволі саліднай фармы ўваходзіць гандаль аўтааўтаспартам і яго тэхнічнае абслугоўванне. Колькасць напрамкаў дзейнасці плавучага расшыраецца, але пакуль што гэта камерыйная тэма.

Алякс вернецца да футбала, бо ў думках Румбуціс, усё ж спартсмен і толькі потым бізнесмен. А паколькі іграў і трэнерскі волат у яго вялікі, то проста нельга ўпусціць выпадка і не пацкавацца пра перспектывы беларускага футбала ў параўнанні, скажам, з суседнямі прыбалтамі, што, натуральна, цікавіць і самага Людаса.

Магу сказаць толькі тое, што злалачына шмат згублена часу. З самастойнасцю, хоць бы ў спорце, спавіліся на некалькі гадоў, і зараз за тое тармажыне даводзіцца моцна распачацца. Вынік вядома: наспех «збіты» клубы, «неаб'яўдзены» зборная, жабрацкая футбольная гаспадарка. І ўсё ж, калі я чуо, што нехта гаворыць аб асыкаванні крывя ў мяне ўдзячнае спелічымі. Гэтулькі на голым энтузіязме даўняў гульні, вядома, можна. Тае нічы зборных Літвы і Латвіі абдзельна з іспанцамі і датчанамі безумоўны поспех, але сапраўдны ўзровень іх у параўнанні з беларускім футбалам значна ніжэйшым. Фаварыт літоўцаў — «Жалгірыс» — сёння рэальна на ўзроўні 5-6 месцаў нашага чэмпіяната. Але я не заклікаю чытацкіх ліюзіяў. У беларускага футбала будучы нармаўныя перспектывы вольны толькі ў тым выпадку, калі насустрэчу пойдзе ўрад. Што маю на ўвазе? Павінны вызваліцца ад падаткаў тыя камерыйныя структуры, якія са скрыпам, але яшчэ ўкладваюць грошы ў спорт і профільныя дзіцячыя установы. Сёння, калі прадпрыемствы ледзь зводзяць канцы з концамі, дапамагчы спорту стала зусім няможліва. Але і пачагоўнае адмаўленне ад фінансавання — не лепшы выхад. Таму агульнымі намаганнямі пара прыдумаць адзіна правільнае рашэнне.

На жаль, сімптомы папярэкі пакуль яшчэ вельмі слабыя. Футбольны босы з жахам зазіраюць у воцень наступнага года, калі беларускія клубы павінны будучы дэбютаваць у розыгрышы еўрапейскіх кубкаў як прадстаўнікі суверэнай дзяржавы. І ні сапраўды, за ўвесь час толькі адзіні стадыён сля-так змог дасягнуць узроўню стандартаў — гэта «Дынама». Пра астатнія лепш пачаўчаць. Крыўдна, але менавіта матэрыяльна-тэхнічнае неўладкаванасць нашых стадыёнаў можа перашкодзіць выставіць на еўрапей-

скі розыгрышы больш аднаго клуба. Так што да таго часу, калі мы, што называецца, усім светам не пачнем будзіць грамадскую свядомасць, прасвятлення нам не відаць. Бо ўсё роўна, не сёння дык заўтра давадзіцца ўздзіць невялікі, але ўтульны стадыён з поўным асартыментам тэхнічнага забеспячэння. Правільна ФІФА і УЕФА ў гэтым сэнсе вельмі строга. Няма пэўнага пераліку неабходных зручнасцей — прабачце, хлопцы, але пачкайце выхадзіць на свет Божы.

Але досыць пра футбол — не на адным мячы Зямля круціцца. Тым больш, што і ў Людас Румбуціс інтарэсы выходзіць далёка за рамкі футбольнага поля.
— Маё аўляка слабасць — сапраўдны аўтамабіль (не нашы), і ўсё аб іх — прызначэнне Румбуціс.
— Мабыць, у такім-разе вы іх калекцыяніруеце?
— На жаль, запатрабаванні не на ўзроўні магчымага. Калі мы ў свой час гулялі ў «Дынама», мы атрымлівалі не так многа, каб можа было зараб заўважана. Пасля кожнага матча, закасаўшы рукавы, прыходзілася здабываць пазавольныя грошы. Не было б абрыдлых катаклізмаў — больш часу ўдзялялі б уласнай духоўнасці, сям'і, усяму таму, чаму сапраўды хацелася б удзяліць увагу. Але ў штодзёнай кротаверці велькі цяжка быць, і на ўсё гэта нават мінуці. Нармальнаму мужчыну, каб пракарміць сям'ю, трэба надзявацца шмат прапаву. Аса

РОДНЫ СКЛОН

Гуд бай, Беларусь!

Мяне цікавіць, колькі чалавек выехалі за межы Беларусі на пастаяннае жыхарства?

І. КІКІН.

г. Бабруйск.

Свежых даных нашаму чытачу прапанаваць пакуль што не можам, а вось у мінулым годзе развіталіся з Беларуссю 34 тысячы 100 чалавек. Сярод рэспублікі былога СССР рэкорд па гэтым паказчыку належыць Расіі — 103 тысячы 110 чалавек. Менш за ўсё ішлі шукаць шчасця на чужбіне туркмены — усяго 302 чалавек.

Лічбы
з доляй аптымізму

Можна некаму маё пытанне здацца дзіўным, але я хачу вам ведаць прапавісцы ісціны, у прыватнасці, дакладнае геаграфічнае становішча і нацыянальны састав нашай Беларусі.

І. ЛУБАЧКА.

г. Глыбокае.

Пытанне нашага чытача слушнае, і таму з дапамогай Дзяржкамстата РБ мы пастараемся крата, але канкрэтна на яго адказаць.

Агульная тэрыторыя Рэспублікі Беларусь складае 207,6 тысяч квадратных кіламетраў. Ці шмат гэта? Мяркуючы самі! На такой плошчы магі 6 размясціцца Венгрыя, Данія, Ірландыя і Албанія разам узятая. На тэрыторыі адной толькі Гомельскай вобласці мясцілася б Швейцарыя. Сярод еўрапейскіх краін наша рэспубліка па плошчы займае прамежкавае становішча паміж Грыцыяй (132 тысячы кв. км) і Румыніяй (238 тысяч кв. км).

Паводле даных на пачатак 1992 года, колькасць насельніцтва Беларусі дасягнула рэкорднай лічбы за ўсю гісторыю — 10 мільянаў 952 тысячы ў сельскай мясцовасці. У сталіцы — горадзе Мінску — колькасць жыхароў вырасла да 1 мільёна 645 тысяч. Агульная шчыльнасць на квадратны кіламетр складае без малага 60 чалавек.

Нацыянальны састав насельніцтва выглядае наступным чынам: беларусы — 7 мільянаў 905 тысяч (77,9 працэнта); рускія — 1 мільён 342 тысячы (13,2 працэнта); палікі — каля 420 тысяч (4,1 працэнта); украінцы — 291 тысяч (2,9 працэнта); латышкі — 112 тысяч (1,1 працэнта); іншыя нацыянальнасці — 84 тысячы (0,8 працэнта).

КОЛЕР «ХАКІ»

Абышлі ўвесь свет...
з аўтаматам

Якімі былі страты ў жывой сіле і тэхніцы ў час удзелу ў ССР у ваенных дзеяннях за яго межамі ў пасляваенны час (маю на ўвазе пасля 1945 года).

А. РАМАНАУ.

г. Брэст.

На наша запытанне адпаведныя органы адказалі, што звесткі аб стратах у жывой сіле і тэхніцы ў пасляваенны час з'яўляюцца сёння закранутымі і публікацыі ў друку не падлягаюць. Але мы маем магчымасць надрукаваць пералік краін, у якіх падчас баявых дзеянняў знаходзіліся ў тым ліку і беларускія ваеннаслужачыя.

Краіна	Першыя вядзеныя баявых дзеянняў
Партучная Карэя	чэрвень 1950 г. — ліпень 1953 г.
Алжыр	1962—1964 г.
Аб'яднаная Арабская Рэспубліка (Егіпет)	18 кастрычніка 1962 г. — 1 красавіка 1974 г.
Ізраільская Арабская Рэспубліка	18 кастрычніка 1962 г. — 1 красавіка 1974 г.
В'етнам	1 ліпеня 1965 г. — 31 снежня 1974 г.
Сірыя	5 чэрвеня 1967 г. — 24 кастрычніка 1973 г.
Ангола	лістапад 1975 г. — лістапад 1979 г.
Мазамбік	лістапад 1975 г. — лістапад 1979 г.
Эфіопія	9 снежня 1977 г. — 30 лістапада 1979 г.
Афганістан	22 красавіка 1979 г. — 15 мая 1989 г.

Прапагандысцкая машына
НАТО працуе без збояў

Ці ёсць у арміях краін НАТО ідэалагічныя органы, аналагічныя палітдзелам былой Савецкай Арміі?

У. ЦІШКІН.

в. Ліясна, Баранавіцкага раёна.

Такія органы ёсць не толькі ў нацыянальных арміях НАТО, але і ў структуры кіравання блоку. У міжнародным штаб-сакратарыяце дзейнічае ўпраўленне па палітычных пытаннях, якое коардынуе работу ваеннага друку, арганізуе буйным прапагандысцкімі акцыямі. Пры савецкай НАТО ўтвораны пастаянныя камітэты, якія вырашаюць праблемы маральна-палітычнага стану асобовага саставу.

Штаб Вярхоўнага Галоўнакамандуючага НАТО ў Еўропе мае ўпраўленне грамадскай інфармацыі. Яно ўсталявае планы блоку з грамадскімі і ваеннымі нацыянальнымі прапагандысцкімі органамі, выпускае кнігі, буклеты, плакаты пра НАТО.

Нацыянальным прапагандысцкім органам, як правіла, прадстаўлены пэўныя службы: інфармацыі і сувязі з грамадствам, капеляцыя (ваенныя спецыялісты), арганізацыі вольнага часу. Трэба сказаць, што прапагандысцкія службы не ведаюць недахопу ўвагі з боку ўрадаў і шчодро імі фінансуюцца. Так, штогадовыя расходы на ўтрыманне УС ЗША перавышаюць 170 мільярд долараў.

Галоўнае званне ў ідэалагічнай апрацоўцы ваеннаслужачых — сродкі інфармацыі. Хуткімі тэмпамі развіваецца радыётэле-сетка УС ЗША, у якую ўваходзіць больш за 200 радыё і 80 тэлевізійных станцый. Каля 60 станцый змяшчаюцца на баявых караблях.

Важнае месца ў арміях НАТО адведзена царкве. Ваенна-царкоўныя службы маюць разлічаны апарат і прадстаўлены ў капеляцыя (ваенныя спецыялісты), арганізацыі вольнага часу. Трэба сказаць, што прапагандысцкія службы не ведаюць недахопу ўвагі з боку ўрадаў і шчодро імі фінансуюцца. Так, штогадовыя расходы на ўтрыманне УС ЗША перавышаюць 170 мільярд долараў.

Прапагандысцкі апарат арміі НАТО, безумоўна, узалежнічае і ва ўмацаванні ваеннай дысцыпліны. У прыватнасці, ён шырока асяцвае злучэнствы ваеннаслужачых і падпарадкаваных ім у сродках інфармацыі. Прафілактыкай негатывных з'яў разам з камандзірамі займаюцца і капеланы.

ТЭМПЕРАТУРА ДОМА

Псеўда-«Гарбачоф»

У камерцыйных магазінах у шырокім асартымента з'явілася гарэлка «Гарбачоф». Чыя гэта прадукцыя?

А. ГРЭКАУ.

г. Слапім.

Гарэлка «Гарбачоф» перакачвалася ў нашы «комісы» з Берліна, дзе яе вытворчасць вядзе фірма «Гарбачоф ГМХ». Дарэчы, заснавана гэта кампанія была ў Пецярбургу генералам царскай арміі

А. Гарбачовым яшчэ ў 1880 годзе. Праз сорак гадоў фірма пераехала ў Берлін. Зараз яна лоўнацца належыць фірме «Зонейн» з Вісбадена, якая ўваходзіць у канцэрн «Этэкс».

Выкарыстоўваючы вядомасць з савецкай часамі імя, гарэлка «Гарбачоф» падарвае на Захадзе як афіцыйная марка на тэрыторыі былога Саюза, і тым самым уводзіцца ў зман многія спажыватцы. Менавіта

КАЛІ ПАРАУНАЦЬ
БЕЛАРУСЬ
І ШВЕЙЦАРЫЮ...«ТАЧКА» НЕ РАСКОША,
А СРОДАК
ПЕРАМЯШЧЭННЯАД ПАДНЕВАЙ
КАРЭІ
ДА АФГАНІСТАНАХТО ШУКАЕ
ШЧАСЦЯ
НА ЧУЖЫНІ?

ПІШЫЦЕ У «ПЫТАЛЬНІК» ПА АДРАС: 220041, МІНСК, ПР.
Ф. СКАРЫНЫ, 77, РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА».

ВАША АУТА

Для вас, уладальнікі аўтамабіляў

Чуў, што распрацаваны пералік простых, але неабходных правіл, каб захаваць уласны аўтамабіль ад крадзяжу. Зараз, калі вельмі пачасцілася ўгоні машыны, ці не магла б рэдакцыя ўзяць на сябе абавязанне грамадзян з гэтымі правіламі?

г. Мінск.

Спраўды, органы ўнутраных спраў рэспублікі прапанавалі аўтаўладальнікам шэраг парад, які захаваць іх транспартныя сродкі — аўтамабілі. Прапануем некаторыя з іх.

Ніколі не пакідайце машыну з адкрытымі дзверцамі і ключом у замку запальвання, нават калі вы адыходзіце ад яе ўсяго на некалькі секунд, напрыклад, да кіёска за цыгарэтамі.

Перад тым, як закрываць дзверцы машыны, не забывайце паліць шкло да ўпору. Пазбягайце паркаваць аўтамабілі на доўгі час у бязлюдных і неасветленых месцах.

Абсталяваць машыну ахоўнай сігналазай, сістэмай блізкароўкі педаляў, дзверцаў, руля і г. д.

Прамаркіруюце шкло, кузаў, іншыя вузлы, каб аблегчыць іх пошук у выпадку крадзяжу. Нікому не давайце ключы ад машыны, бо зробіць з іх копію няцяжка.

Я. МАХАВЕЦКІ.

Не карыстаўся бірулькай, на якой запісаны ваша імя і адрас, бо ў выпадку страты або крадзяжу ключоў яна значна аблегчыць злучэнне яго задачы.

Ніколі не пакідайце свае дакументы ў пальчаткавым аддзяленні, трымайце іх пры сабе, бо ў выпадку крадзяжу іх могуць выкарыстоўваць у злочынных мэтах. Падыходзячы да аўтамабіля, заўсёды правярайце, ці ёсць намярныя знакі, таму што іх вельмі часта крадуць для маскіроўкі іншых машынаў. Ніколі не пакідайце, нават на нядоўгі час, розныя каштоўныя рэчы ў салоне вашай машыны. Памытайце, што сумка, дыпламат, фотаапарат, іншыя рэчы могуць прыцягнуць увагу злодзей, а таму лепш трымаць іх у багажніку. А прыязджаючы дадому, вызваліце багажнік ад рэчаў, якія не маюць адносінаў да машыны.

Не забудзьцеся застрахаваць вашу аўтамабілі. Калі ваш аўтамабіль спынілі, не выключайце запальвання і не адкрываючы дзверцаў, высветліце праз акно прычыну спынення і, калі адчуецца што-небудзь падзронае, адрозь ад'язджайце, а з бліжэйшага тэлефона паведаміце ў аддзяленне міліцыі.

Не забывайце і пра бяспеку ўнутры вашай машыны: нават у час руху заўсёды закрываць дзверцы на замоч. Пры пасадцы ў

машыну правярайце, ці не хавасца хто-небудзь на заднім сядзенні. Старайцеся не рабіць доўгіх пазездкі ў адзіночку, асабліва па незнаёмых месцах. Калі вы вырашылі адпачыць ці паспаць у машыне, зачыніце на замкі ўсе дзверцы.

Не падвозьце спадарожнікаў. Трымайце машыну заўсёды ў справным стане і з поўнымі бакамі. Па магчымасці выкарыстоўвайце дарогі з больш інтэнсіўным рухам і асвятленнем. Калі вы запалодзілі, што вас нехта праследуе, не едзьце дамоў, а накіроўвайцеся ў бліжэйшае аддзяленне міліцыі або любое люднае месца з добрым асвятленнем.

Калі ваша машына ўсё ж украдзена, міліцыя спатрэбіцца даная тэхнашпарт, а таксама ўсе асаблівыя прыкметы, якія набыла машына ў перыяд эксплуатацыі. Калі з вашай аўтамабілі будзе выраджаны тэхнашпарт, вылісання на асобны ліст яго даных і асаблівых аўтамабілі могуць аказаць добрую паслугу для хутэйшай арганізацыі пошуку і знаходжання вашага аўтамабіля.

Вельмі важна паведаміць у міліцыю аб угоні аўтамабіляў як мага хутчэй. У гэтым выпадку шанцы затрымаць злачынцу і вярнуць машыну значна павялічаюцца.

ГАРАДСКІ ПЕЙЗАЖ

ДА АЭРАПОРТА
«МІНСК-2»
НА ТРАМВАІ?

тобуных маршрутаў у аэрапорт з буйнейшых мікрааэраў горада з-за адсутнасці дастатковага пасажырапатоку і рэзерву аўтобусаў зараз немагчымы.

Наконт трамвайнага маршруту. У вытворчым упраўленні транспарту і сувязі Мінгарынкама нам паведамілі, што для яго арганізацыі патрэбны значны пасажырапатоку — прыкладна сем тысяч пасажыраў у гадзіну. Інакш стварэнне падобных транспартных сувязей будзе эканамічна неапраўдана з-за вялікіх матэрыяльных ватрат. Так што ў бліжэйшы час, на жаль, ні будучыцца прыгарадных трамвайных ліній, ні новых аўтобусных маршрутаў да аэрапорта «Мінск-2» не пачнуцца.

А. МАЛЧАНЭ.

г. Масква.

Трэба сказаць, што падобныя скаргі і пісьмы прыходзяць у рэдакцыю і ад многіх іншых чытачоў. Вось што нам удалося высветліць. Сёння да аэрапорта «Мінск-2» курсіруе з аўтамабіляў зала «Цэнтральны аўтобусны маршрут № 300, які ў прынцыпе забяспечвае патрэбы пасажыраў. Арганізаваць рух новых аў-

ФОТАРОВДУМ

Спытай пра гэта ў дзіцяці

Старажытны мудрэц сказаў: калі вы адкажаце нават на адно простае пытанне дзіцяці, то самі ўбачыце дзесяць яшчэ больш складаных. Ён меў рацыю. Праз простае мы дазнаёмся аб складаным, у імгненні праступае вечнасць, у кожным тонкім прамежычкі святла частка бяскончай энергіі Сонца.

На светанні гэты тонкі прамежычкі перш за ўсё кранае вершаліны дрэў, а яшчэ раней адзначае сваё з'яўленне на залачоным крыжы старой званіцы.

Нашы продкі ніколі і нічога не будавалі вышэй за гэтыя залачоныя макаўкі храмаў. Без кам'ютэраў і філасофскіх разлікаў яны беспамылкова вылічылі: вышэй за ўсё павінна быць не матэрыяльнае, а духоўнае.

Гучней за ўсё павінны быць не тратат мудраца, а голас дзіцяці.

А што найважнейшае за ўсё?

Шукайце адказ у пытаннях дзіцяці.

Яўген ПЯСЦКІ.

Печ-забойца?

Вырашылі з жонкай купіць мікрахвалевую печ. Але я чуў, што яна выпраменьвае электрамагнітную энергію і шкодна для здароўя? Прайце, калі ласка, куляць ці не?

г. Мінск.

Заводы-вытворцы дастаткова строга кантралююць дапушчальныя ўзроўні ўзровень энергіі ў мікрахвалевых печэй, так што пакуль печ новая, можаце жыць спакойна. Праблема, пры доўга-

тэрміновай эксплуатацыі могуць адбыцца парушэнні эканіроўкі, не так шчыльна будуць прылігаць дзверцы і г. д. Гэта ўжо небяспечна, таму што выпраменьванне мікрахвалевых печэй аказвае шкоднае ўздзеянне на нервовую, эндакрынную, сарцава-сасудзістую сістэмы. Каб гэтага пазбегнуць, трэба перыядычна зяртацца да спецыялістаў або карыстацца спецыяльнымі індэкарамі выпраменьвання.

Лепш медзь,
чым алюміній

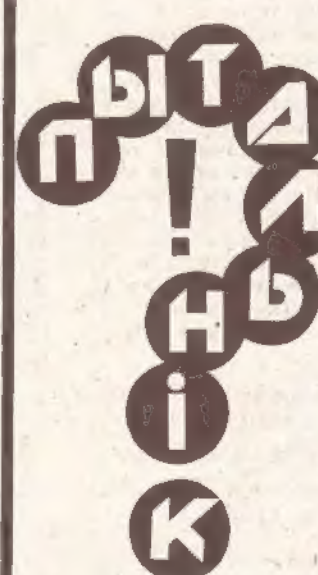
У апошні час для простага чалавека купіць добры посуд не па кішні. Прыходзіцца карыстацца алюмініевым ці пластыкавым. Але, кажучы, алюміній, ды і пластык, шкодна для здароўя. Гэта так?

г. Гомель.

в. РУДЗІН.

Што зробіш, але да сусветных стандартаў мы яшчэ не дасяглі. Лепшым посудам прызнаны той, які пакрыты тэфлонам. У нас жа ён пакуль што рэдкісць. У алюмініевым посудзе не рэкамендавана гатаваць дзіцяці і дыетэчнай стравы. І ні ў якім разе неўжа карыстацца эмаліраваным посудам, калі на ім ёсць пашкоджаныя металы. Пад эмаллю знаходзіцца таксічныя металы, якія пры награванні актыўна аксіялююцца і могуць пераходзіць у ежу. З металічнага посуду гігіенічным патрабаванням адпавядаюць нержавеючая сталь, хромаінікевіевыя сплавы і медны посуд.

Што датычыцца пластыкавых талерак, шклян, то ні ў якім разе не трэба туды наліваць гарачае. Пры ўздзеянні высокай тэмпературы і пры доўгім выкарыстанні такая пластыкаса пачынае выдзяляць таксічныя рэчывы, што асабліва шкодна для дзяцей.

ЦІ ЕСТЬ
«ПАЛІТАДЗЕЛЫ»
У ВОЙСКАХ НАТО?ЯКІ ПОСУД
КАРЫСНЕЙ
ДЛЯ ЗДАРОВ'Я?

ТЭЛЕФАНУЙЦЕ У «ПЫТАЛЬНІК» ПА НАСТУПНЫХ
НУМЕРАХ: 32-60-13, 32-44-02, 32-44-08.

ДАЛЕКАЕ
ЗАМЕЖЖА«Абітура»
па-амеры-
канску

Ці праўда, што для паступлення ў ВНУ ЗША не патрэбна здаваць уступныя экзамены? Які ў гэтым выпадку адзінца адбор абітурыентаў?

На гэта пытанне адказаў кандыдат тэхнічных навук К. ЦАЙ-КОВІЧ.

Вышэйшая адукацыя ў ЗША прадстаўлена ў асноўным трыма тыпамі навучальных устаноў — універсітэтамі, 4-гадовамі і 2-гадовымі каледжамі. Колькасць універсітэтаў непраўдана з-за вялікіх матэрыяльных ватрат. Так што ў бліжэйшы час, на жаль, ні будучыцца прыгарадных трамвайных ліній, ні новых аўтобусных маршрутаў да аэрапорта «Мінск-2» не пачнуцца.

Адзак у гэтых буйных навуковых і навучальных цэнтрах сканцэнтравана каля 50 працэнтаў студэнтаў. 40 працэнтаў універсітэтаў — прыватныя. Найбольш прэстыжнымі з іх лічацца Стэнфардскі, Гарвардскі, Іельскі і Прынстанскі.

Найбольш распаўсюджаны тып ВНУ ў ЗША (57 працэнтаў ад агульнай колькасці) — 4-гадовыя каледжы. У іх навучаецца 14 працэнтаў студэнтаў. Тры чвэрці гэтых устаноў — прыватныя.

Двухгадовыя каледжы складаюць 39 працэнтаў ад агульнага ліку ВНУ ЗША. На іх долю прыпадае 37 працэнтаў студэнтаў. Такія каледжы бываюць двух відаў — пераходныя і тупиковыя. Першыя забяспечваюць падрыхтоўку на ўзроўні 1-га і 2-га курсу вышэйшай школы і даюць магчымасць прадоўжыць навучанне ў 4-гадовых каледжах або ўніверсітэтах, другія маюць прафесійнальную арыентацыю і прызначаны для падрыхтоўкі спецыялістаў і з'яўляюцца звычайна для «мясцовых» патрэб.

Ва ўмовах вялікай разнастайнасці навучальных устаноў, што ўваходзіць у сістэму вышэйшай адукацыі, у ЗША не існуе адзінага патрабавання да прыёму навучанцаў. У гэтым разе існуе гістарычнае дзяленне ВНУ на 6 груп. У першую ўваходзіць 20 найбольш прэстыжных, у апошнюю — у асноўным 2-гадовыя каледжы. Ва ўстаноў першай групы прымаюцца выпускнікі сярэдняй школы, што маюць высокія адзнакі і пасведчання аб яе заканчэнні. У кожнай ніжэйшай групе ВНУ патрабаванні да абітурыентаў адрозніваюцца. У пераходных і тупиковых каледжах і адукацыі, тут патрабуюць толькі пасведчання аб заканчэнні школы.

Пры паступленні ў ВНУ неабходна падаць заяву, прадстаўляе медыкаў, уплатіць уступны ўнёсак. Вялікая ўвага надаецца суб'ектыўнаму, а таксама ўдзелу ў рабоце навукова-тэхнічных гурткоў, грамадскіх арганізацый, спартыўных клубав і мастацкай самадзейнасці.

Уступныя экзамены няма. Але загалды абітурыенту часта ўсё ж прыходзіцца здаваць свой роду экзамены — у форме тэстаў, арганізаваных спецыялізаванымі арганізацыямі, напрыклад, па месцы жыхарства. Вынікі тэставання накіроўваюцца ў адпаведныя ВНУ. Такія працэдуры пачынаюцца ўжо ў 11 класе сярэдняй амерыканскай школы.

Дакументы ад абітурыентаў прымаюцца з кастрычніка па сакавік. Адаваны дзень залічэння — 1 мая. Практыкуецца і так званая ранішняя залічэнне, калі найбольш адукаваныя студэнты студэнтамі яшчэ вясенню, у пачатку апошняга, 12-га года навучання.

У цяжкія гады прыёму студэнтаў вялікае значэнне дае пачатковую адукацыю ўстаноў рэальна адукацыі будучы кантынгент навучанцаў.

ВОЗНАДАЕ

ГЭТА СТРАШНАЕ СЛОВА — ЦЭГЛА

ЖЛОБІНСКІ РАЕН. Вымушаны быў спыніць сваю вытворчасць Стрыжынскі цагельны завод, і некалькі дзесяткаў яго рабочых пайшлі ў незалежаны адпачынак. А справа ў тым, што дэфіцытныя прадукцыя ішчы надалі прыбыткавага заводу сёння не знаходзіць збыту. На прычыны дэлега хадзілі не трэба. Дастакова сказаць, што адна цагляная плітка коштуе 60 копеек. Вядома, такое адпужвае не толькі простых людзей, але нават і камерсантаў.

ЦІР... ДАЯ КАЛГАСА

ВАУКАВІСЬКІ РАЕН. Калгас «Завені» Ваўкавіскага раёна вымушаны ў рэальна аддзялі народнай адукацыі павяшчыць стралкоў. У гэтым годзе калгасны стралок, які знаходзіўся на тэрыторыі калгаса, і справа зусім не ў тым, што ў «Завені» вырашлі рыхтаваць з калгаснікаў «варашэйлаўскіх стралкоў». Кіраўніцтва гаспадаркі абірае абсталяваць у ім склад матэрыяльных каштоўнасцей. Усё роўна апошнім часам цір быў стратным для райаддзела народнай адукацыі.

Ці будучы за спазненні ставіць на калені?

На Брэсцкім электрамеханічным заводзе ўводзяцца «рублёвыя» меры ўздзеяння на парушальнікаў працоўнай дысцыпліны. Пакарэнню будучы падварацца не толькі тыя, хто з'яўляецца на рабочым месцы ў нецвярзым стане, але і тыя, хто спазняецца нават на некалькі хвілін. Прычым штрафы — а гэта па тысячы рублёў на чалавека — адміністрацыя спаганяе з усяго калектыву цэла. А яму ўжо дадана права разабрацца з парушальнікам па-свойму...

БелаПАН.

АДАІМІ КУЛЮ

Тульскія аружэйнікі вырабляюць паліяўнічныя ружжы, якія атрымалі ў народзе ласкавае назву «тулькі». Мінскія аружэйнікі пайшлі далей: у магазін «Паліяўніца», што па праспекце Скарыны, у атрыманне можна бачыць буйныя сіндэмы калі «Мінчанка». А што? Прыклад дастойны пераймаць: ужо калі сіндэмы газ атрымаў пачытку назву «Чаромха», то чаму гумавую дубіну не назваць, скажам, «Алеса»?

БЕЛАРУСЬ БОЛШЫ НЕ БУДЗЕ ПАРУШАЦЬ АЗОНАВЫ СЛОЙ ПЛАНЕТЫ

Галоўнай мэтай семінара, арганізаванага Сусветным банкам і Міністэрствам экалогіі і прыродных рэсурсаў РФ, які праходзіў у Маскве, стала пытанне: як дапамагчы Беларусі, Украіне і Расіі спыніць вытворчасць і выкарыстанне рэчываў, якія парушаюць азонавы слой планеты. Направадзіў семінар, а таксама Расія і Украіна, абавязаліся канчаткова спыніць вытворчасць азонарушальных рэчываў да 2000 года. Праз гэтым будзе выкарыстоўвацца вошты Сусветнага банка ў рэалізацыі такіх мерапрыемстваў у іншых краінах і магчымасць фінансавання ў памеры 25—60 мільёнаў долараў з Глобальнага экалагічнага фонду.

Паку беспрацоўных прыбудзе

На Дэвід Гарадокімі электрамеханічным заводзе намічалася даволі значнае скарачэнне штатаў. Без работы застануцца 184 чалавекі, з іх амаль 60 — інжынерна-тэхнічныя работнікі. Прычына, з пункту гледжання адміністрацыі завода, у зніжэнні аб'ёмаў вытворчасці прадукцыі.

Ю. ФЕДАРАВА.

ТРЫМАЙЦЕСЯ, ЗЛАДЗЕ!

Колькіска рабаўніцтваў узрасла ўдвая, — адзначалася на чарговым пасяджэнні Брэсцкага гарадзянскага. Абмяркоўваліся праблемы аховы правапарадку ў горадзе. Прынятае рашэнне аб аднаўленні работ таварыскіх судоваў на прадырмствах горада, будучы створаны ўчасткі грамадскай беспікур. Прапанавана ўдасканаліць аўтаматычную ахоўную сігналізацыю на аб'ектах.

ПРАСТЫЦУЮ АЧАЦЬ... ПРАЦАЙ

У Кітаі зараз функцыянуе 106 «цэнтраў перавыхавання» для асоб старэйшай прафесіі і іх кліентаў. Тэрмін знаходжання ў іх — ад 6 месяцаў да 2 гадоў. Праграма перавыхавання прастытуток уключае ў сабе палітучобу і цяжкую фізічную працу. Адміністрацыя цэнтраў, праз якія прайшло ўжо звыш 200 тысяч чалавек, сцвярджае, што працэнт вяртання да «жыцця за грошы» вельмі нізкі.

СЛУЖБА — 01

ЦАНА АБЫЯКАВАСЦІ

Жыхар горада Віцебска, інжынер — канструктар Віцебскага тэлеавад Віктар Маркаў паехаў на сваю дачу, якая знаходзіцца каля вёскі Асінаўка Віцебскага раёна. За час адпачынку меркаваў іх сёла адзіночым будынкам. І вось у 12 гадзін дня ён пачаў абшарываць палыяныя лапай драўляныя канструкцыі. Прыкладна каля 16 гадзін В. Маркаў убачыў, што загараўся папера, якая ляжала на столі першым і другім паверхам. Ён пабег на ваду. Аднак зацэпіў агонь не ўдалося. Кінуўся да суседзях.

Валерый РАВУШКА, старшы інспектар Дзяржаўнага РАУС Віцебскага РАУС.

Выпуск «Розгаліска» падрыхтавалі: У. Здановіч, І. Карней, А. Костыш, А. Слапейнік, С. Сумоўскі, І. Шчучэнка.

ІНФАРМАЦЫЯ ДАЯ РОЗДУМУ:

АДУКАЦЫЯ І ЖЫЛЛЁ

Беларусь заўсёды славилася добрай сістэмай адукацыі. Восі і пяць чвэрці занятых у народнай гаспадарцы рэспублікі маюць вышнюю і спрыяючую спецыяльную адукацыю, што з'яўляецца даволі надзейным паказчыкам. Затое застаецца шмат праблем з жыллём. Толькі 61 працэнт гараджан забяспечаны ў нас асобнай кватэрай і каля 10 працэнтаў — інтэрнатамі, а 17 працэнтаў жывуць у індывідуальных дамах. У сярэднім па Беларусі на кожнага жыхара горада прыпадае 15,5 квадратных метра агульнай плошчы.

Лепш было б сказаць праўду

Нядаўна друк краіна Захаду, у тым ліку і ЗША, паведамілі аб выніках даследаванняў размярвання катастрофы на Чарнобыльскай АЭС для Беларусі. Так, згодна з данымі амерыканскіх вучоных, у нашай рэспубліцы зафіксаваны 102 выпадкі эластычнай пухліцы прычэпна-добай залозы ў дзяцей, што ў 80 разоў вышэй, чым у нармальна абстаўнкі. Заходнія спецыялісты звярнулі таксама ўвагу на тое, што савескі і, у прыватнасці, беларускі ўрад у свой час не даў сапраўднай інфармацыі — вынікі чарнобыльскай катастрофы і колькасць радыяактыўных выкідаў былі значна зніжаны. На іх думку, такая сакрэтнасць павялічыла псіхалагічны і сацыяльны ўрон.

Воляга Корбут шукае спонсараў

Як паведаміла газета «Советский спорт», вядомая беларуская гімнастка Воляга Корбут абвясціла аб сваім намеры адкрыць у бліжэйшым часе спартыўную школу ў сталіцы Алімпійска-96 года раздз. Атлеты (ЗША), дзе яна зараз жыве. Выступаючы на жаночым шоу ў амерыканскім горадзе Бірмінгеме, Воляга сказала, што ў сваю школу збіраецца прымаць толькі дзяўчат — спартыўны амерыканка, а потым, напэўна, і інтэлекта. Над праектам будынка «Школы Корбут» працуе яе муж Леанід Барквэйт — вядомы ў мінусі музыкант групы «Песняры».

Кааі жылі яўрэі...

Апошні нумар газеты «Брэсцкі кур'ер» з іроніяй нагадаў чытачам пра дробныя жыццёвыя факты нядаўняга наведвання пасёлка Ружаны экс-прэм'ер-міністра Ізраіля Іцхакам Шамірам. Ружаны — яго радзіма, на якой не было ніякіх дзесяткі гадоў. Маля што змянілася ў абліччы пасёлка. Хіба што зусім не засталася грамадскага таўтатаў.

— І куды ж вы іх падзвалі, — здзіўляў Іцхак Шамір, — іх тут хапала.

Ну што было адказаць на гэта пытанне?

На пенсію —

на «Масквічы»

САРАТАУ. Мясцовыя статystыкі, якія доўгі час выдучылі назіранні за даходамі і расходамі ў 1,175 сем'ях (а іх згодна, падлічылі: каб купіць мужчынскі касцюм, рабочы і служачы трэба напрацаваць 34 дні калінікам — 71; калініцкай «Саратаў» — аднаведна 147 і 303 дні; калініцкай тэлевізар — 271 дзень, а аўтамабіль «Масквіч» — 12 і 25 гадоў. Гэта не ўлічваючы расходаў на пражыванне.

ЧУТКІ АБ «КАУКАЗСКОЙ МАФІІ»

МОЦНА ПЕРАБОЛЬШАНЫЯ

ГРОДНА. Больш чым дастаткова адбываецца парушэнняў на сумна вядомым гарадскім рынку. Хто ж іх робіць? Лідуеюць гаспадары-гродзенцы — 687 выпадкаў з пачатку года, жыхары суседняй Польшчы — 229 выпадкаў, дзяўчыны Прыбалтыкі (157), Расія (120), Украіны (90), Закаўказзя (69) і змяшчаюць перыямі спіс выхадцаў з Сярэдняй Азіі (46 выпадкаў). Як бачыце, атрымліваецца сапраўдны інтэрнацыяналізм, аднак не пацвярджаюцца ходзя думкі аб засілі на беларускіх рынках «каўказскай мафіі».

РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

• Савет Вярхоўнага ААН прыняў пастанову аб накіраванні ў Гродно місіі наглядальнікаў з мэтай прадукцыі працы ўрабаванага канфлікту. У аўторак прадстаўнікі Гродна і Абхазіі сустрэліся з Еўрапейскай нацыянальнай групай на борце вайсковага самалёта, які выконваў баявыя палітычныя над Сербіяй і Герцагінавіч. Аднак Францыя і Англія выступілі супраць іх, бо лічылі, што гэта — сербскі паншчы нападчы на міратворчыя сілы і канвой і гуманітарнай дапамогі. Зараз у сербскім самалёце і верталётах, а ў Босніі ўвогуле няма авіяцыі.

• Іосі Іосікоў, які кіруючы наглядальніцтвам, пачаў стаяць прадзідэнтам Румыніі. А гэта значыць, што аб'яднанне Малдовы і Румыніі будзе адкладзена лічце на чатыры гады. Ён лічыць, што гэта аб'яднанне адбудзецца ў будучым тысячгадоў.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

• Савет Вярхоўнага ААН прыняў пастанову аб накіраванні ў Гродно місіі наглядальнікаў з мэтай прадукцыі працы ўрабаванага канфлікту. У аўторак прадстаўнікі Гродна і Абхазіі сустрэліся з Еўрапейскай нацыянальнай групай на борце вайсковага самалёта, які выконваў баявыя палітычныя над Сербіяй і Герцагінавіч. Аднак Францыя і Англія выступілі супраць іх, бо лічылі, што гэта — сербскі паншчы нападчы на міратворчыя сілы і канвой і гуманітарнай дапамогі. Зараз у сербскім самалёце і верталётах, а ў Босніі ўвогуле няма авіяцыі.

• Іосі Іосікоў, які кіруючы наглядальніцтвам, пачаў стаяць прадзідэнтам Румыніі. А гэта значыць, што аб'яднанне Малдовы і Румыніі будзе адкладзена лічце на чатыры гады. Ён лічыць, што гэта аб'яднанне адбудзецца ў будучым тысячгадоў.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

• Савет Вярхоўнага ААН прыняў пастанову аб накіраванні ў Гродно місіі наглядальнікаў з мэтай прадукцыі працы ўрабаванага канфлікту. У аўторак прадстаўнікі Гродна і Абхазіі сустрэліся з Еўрапейскай нацыянальнай групай на борце вайсковага самалёта, які выконваў баявыя палітычныя над Сербіяй і Герцагінавіч. Аднак Францыя і Англія выступілі супраць іх, бо лічылі, што гэта — сербскі паншчы нападчы на міратворчыя сілы і канвой і гуманітарнай дапамогі. Зараз у сербскім самалёце і верталётах, а ў Босніі ўвогуле няма авіяцыі.

• Іосі Іосікоў, які кіруючы наглядальніцтвам, пачаў стаяць прадзідэнтам Румыніі. А гэта значыць, што аб'яднанне Малдовы і Румыніі будзе адкладзена лічце на чатыры гады. Ён лічыць, што гэта аб'яднанне адбудзецца ў будучым тысячгадоў.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Гусеінава. Такім чынам міністр выказаў незадаволенасць публікацыяй у газ.

• Хутка ў Маскве ў гэціцы «Славянска» адкрыцца міжнародны прас-цэнтр і клуб. Яго ўзначаліць Гары Бодэн, які быў да гэтага дырэктарам нацыянальнага прас-клуба ў Вашынгтоне.

• У Азербайджане не сціхаюць страсці вакол факта раўнапраўнасці да боку міністра ўнутраных спраў Гамідава да рэдактара газеты «Айна» Г

